

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Dedovanje>Prilagoditev stvarnih pravic

Prilagoditev stvarnih pravic

Dediči v državi EU lahko uveljavljajo dedne pravice v drugi državi EU, če so pravice prilagojene tako, da ustrezajo pravicam v državi njihovega prebivališča.

Splošne informacije

Da bi dediči ali volilojemniki lahko uveljavljali pravice, ki so nastale ali so nanje prešle s čezmejnimi dedovanjem, **uredba o dedovanju** določa, da je treba stvarno pravico (pravico na nepremičnini ali premičnini), do katere je dedič ali volilojemnik upravičen in ki v državi EU, v kateri se uveljavlja, ni znana, prilagoditi najbolj enakovredni stvarni pravici po pravu navedene države EU. Pri prilagoditvi pravice je treba upoštevati namene in interese zadevne stvarne pravice ter z njo povezane učinke.

V zvezi s tem je **Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah** objavila nekaj informativnih listov o nacionalnem pravu, ki pojasnjujejo:

stvarne pravice, ki lahko izhajajo iz dedovanja,

ali so te pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premičninah,

učinke njihovega vpisa,

posebna pravila in postopke za prilagoditev stvarnih pravic.

Za informativni pregled o nacionalnem pravu in postopkih za prilagoditev stvarnih pravic v posameznih državah EU kliknite na ustrezno zastavo na tej strani.

Sorodna povezava

EU-ADAPT – EU Adapt je **informatijsko orodje**, zasnovano za pomoč sodnikom, notarjem in drugim delavcem v pravni stroki, ki obravnavajo čezmejno dedovanje, pri **iskanju najbolj enakovrednih stvarnih pravic**. Uporabnik lahko v orodje vnese (i) pravo države članice, ki se uporablja za dedovanje (*lex successionis*), (ii) stvarno pravico, ki obstaja po pravu države članice, ki se uporablja za dedovanje (stvarna pravica), in (iii) pravo države članice, v kateri se stvarna pravica uveljavlja (*lex rei sitae*). Orodje nato zagotovi smernice in predlaga ustrezno stvarno pravico po pravu države članice, v kateri se pravica uveljavlja.

Zadnja posodobitev: 20/04/2024

Stran vzdržuje Evropska komisija. Informacije na teh straneh ne izražajo nujno uradnega stališča Evropske komisije. Komisija ne sprejema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki, vsebovanimi ali navedenimi v tem dokumentu. Pravila glede avtorskih pravic spletnih strani EU so navedena v pravnem obvestilu.

Prilagoditev stvarnih pravic - Belgija

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Stvarne pravice, ki lahko izhajajo iz dedovanja po belgijski zakonodaji, so lastninska pravica in stvarne pravice na tuji stvari, in sicer:

- užitek (člen 745a Civilnega zakonika);
- stanovanjska in druga raba (člen 625 Civilnega zakonika);
- služnost (člen 637 Civilnega zakonika);
- etažna lastnina in dolgoročni zakup.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premičninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Kadar oseba s prenosom pravice zaradi smrti postane imetnik lastninske pravice ali lastninske pravice na tuji stvari, ima to pravico *erga omnes*. Povedano drugače, če se takšna pravica prenese zaradi smrti (zakonito ali oporočno dedovanje), prepis v zemljiško knjigo ni potreben. Člen 1 zakona o hipotekah, ki določa primere, v katerih je treba prenos stvarne pravice vpisati v zemljiško knjigo, da jih je mogoče uveljavljati zoper tretje osebe, tega primera namreč ne določa.

3 kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Ni relevantno.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Zaenkrat ni posebnih pravil ali postopkov za prilagoditev stvarne pravice.

Zadnja posodobitev: 31/05/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Bolgarija

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Vse stvarne pravice bi lahko izhajale iz dedovanja po veljavni bolgarski zakonodaji. Nobena posebna določba ne omejuje ali izključuje katere koli od teh pravic iz zapuščine, ki se po smrti pokojnika prenese na njegove dediče.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premičninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

V skladu s členom 112 zakona o lastništvu (*Zakon za sobstvenostta*) obvezen vpis velja za:

- (1) vse listine za prenos lastninske pravice ali ustanovitev, prenos, spreminjanje ali prenehanje druge stvarne pravice na nepremičninah in listine, ki te pravice priznavajo;
- (2) pogodbe o prenosu zapuščine, ki vključujejo nepremičnine;
- (3) listine o odpovedi stvarnim pravicam na nepremičninah;
- (4) sporazume o razdelitvi nepremičnin in registre o sodni razdelitvi teh nepremičnin;
- (5) zahteve upnikov pokojnika ali volilojemnika za segregacijo nepremičnine pokojnika;
- (6) reševanje sporov v zvezi z listinami, ki so predmet vpisa, in pravno veljavne sodne odločbe, ki nadomeščajo listine iz točke 1, ter odločbe, s katerimi se ugotavlja obstoj listin iz prejšnjih točk, ki so predmet vpisa;
- (7) verodostojne kopije objavljenih oporok, katerih predmet so nepremičnine in pravice na nepremičninah;

(8) zahteve za razveljavitev sodnih odločb, ki so predmet vpisa.

Vpis zgoraj naštetih listin je obvezen.

Načeloma tak vpis pomeni, da so listine javno dostopne, kar v skladu s členom 1 pravilnika o vpisu (*Pravilnik za vpisvanijata*) vključuje razpoložljivost listin, ki so predmet vpisa.

Tak vpis ima tudi zaščitni učinek, ki pa je omejen na konkretne primere iz člena 114 zakona o lastništvu, kjer so vloge, ki so izrecno določene v tem pravilniku, vpisane, da se zagotovi sklicevanje pravic tožnika proti vsem pravicam, ki jih po vpisu pridobijo tretje strani.

Vpis se izvede po odredbi sodnika registrarja pri matičnem uradu, ki je pristojen za lokacijo nepremičnine, z vložitvijo listin, ki so predmet vpisa, v registre, dostopne širši javnosti, in sicer z:

(1) vložitvijo notarsko overjenih listin iz člena 4(a) in

(2) vložitvijo vseh drugih listin iz člena 4.

Notarske listine iz člena 4(a) pravilnika o vpisu (vse listine, ki prenesejo lastninsko pravico (prodaja, darovanje, zamenjava, plačilo, odtujitev obveznosti oskrbe in preživljanja itd.) ali določitev, prenos, spreminjanje ali prenehanje druge stvarne pravice (pravica do uporabe, lastništva stavbe itd.) na nepremičninah in listine, ki te pravice priznavajo (notarsko overjene listine za ugotavljanje, državne listine o lastništvu, občinske listine o lastništvu in druge listine, ki jih izrecno določa zakon) se vpišejo na pisno zahtevo notarja, ki je izvršil te listine, vse druge listine iz člena 4 ali njihove verodostojne kopije pa se vpišejo na pisno zahtevo strank, notarja ali katere koli stranke, ki namerava opraviti vpis.

Notarsko overjene listine, ki jih izvrši sodnik registrar, in verodostojne kopije oporok, ki jih objavi sodnik registrar, se vpišejo na pobudo sodnika.

Za njihov vpis je treba predložiti dva enaka izvirnika notarsko overjenih listin iz člena 4(a).

Za vpis take listine je treba v skladu s členom 4 predložiti izvirnik katere koli druge listine ter uradno overjeni verodostojni kopiji tega izvirnika ali dve taki kopiji, kadar pa izvirnika ni mogoče predložiti, je treba predložiti dve notarsko overjeni kopiji objavljenih oporok, katerih predmet so nepremičnine in pravice na nepremičninah. Kadar se vpis opravi na zahtevo notarja, je treba predložiti tri enake izvirnike oziroma tri verodostojne kopije.

Prav tako je dovoljeno vpisati uradno overjene izvlečke, ki morajo navajati bistvene pogoje listine, ki se vpisuje.

Vpis se izvede po odredbi sodnika registrarja takoj po vpisu listine v ustrezni vpisni register, pri čemer so v ta namen na sami listini navedeni številka, pod katero je listina vpisana v register, datum in obseg ter stran knjige registrov, v katerih je vpis zabeležen.

Na matičnih uradih, ki uporabljajo programsko opremo za vodenje pomožnih vpisov o nepremičninah, se na listino, ki je predmet vpisa, zabeleži tudi številka vpisa.

Listina se vloži v ustrezno knjigo, drugi izvirnik listine, ki je vpisan, pa se vložniku vrne v treh dneh.

Če se vpis opravi na zahtevo notarja, se tretji in vsi nadaljnji izvirniki listine, ki so vpisani, vrnejo s podatki iz odstavka 1, zapisanimi na vsakem od teh izvirnikov.

Listina, ki jo izvrši sodnik registrar, se vpiše takoj po izvedbi same listine. Potem ko sodnik registrar izvrši listine, ki jih je treba vpisati, in preden so te listine vpisane, zaradi odgovornosti ne sme odrediti izvajanja nobenih drugih dejanj.

Če se vpišejo poročne pogodbe, listine o delitvi, poravnavi in zamenjavi nepremičnin, ki se nahajajo v različnih okrožjih, je treba predložiti vsaj dve verodostojni kopiji za vsako okrožje, ki vključujeta potrebne stroške.

Ko je vpis pravilno izveden, se izvirniki, ki veljajo za druga okrožja, takoj pošljejo v vpis na lokacijo nepremičnine, kar pomeni, da so bile dolgovane pristojbine poravnane. Take listine se vpišejo po odredbi sodnika registrarja vsakega okrožja, v katerem se je zahteval vpis.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Vpis velja za vse listine za prenos lastninske pravice ali za določitev, prenos, spreminjanje ali prenehanje druge stvarne pravice na nepremičninah in za vse listine, ki priznavajo take pravice, razen v primerih iz člena 5 pravilnika o vpisu (kadar niso predmet vpisa). Vse te listine spadajo pod člen 113 zakona o lastništvu, ki določa, da se nanje ni mogoče sklicevati proti tretjim osebam, dokler se ne vpišejo, če so te tretje osebe pridobile prejšnje stvarne pravice na nepremičninah od istega lastnika in so te pravice vpisale.

V tem smislu zakon vpliva na zanesljivost, ki je odvisna od dejstva vpisa vseh listin, s katerimi se razpolaga s stvarnimi pravicami na nepremičninah, če je tak vpis predviden za take listine, saj je namen vpisa teh listin jasno, nedvomno in stabilno lastništvo stvarnih pravic na nepremičninah ter usklajitev konkurenčnih listin, na katere se kot vire pravic na istem premoženju istega predhodnika sklicujejo različne osebe, tj. vpis takih listin povzroči, da postanejo dostopne javnosti in imajo zaščitni učinek.

Kot je bilo že navedeno v točki 2, ima vpis tak učinek za vse listine iz člena 112 zakona o lastništvu in člena 4 pravilnika o vpisu, in ko sta si dve taki listini konkurenčni, je reševanje spora glede tega, katera listina ima prednost, odvisno točno od trenutka vpisa.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Bolgarska zakonodaja ne določa nobenih posebnih pravil ali postopkov za prilagoditev neznanih stvarnih pravic.

Zadnja posodobitev: 31/08/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Češka

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Na podlagi dedovanja lahko nastanejo naslednje stvarne pravice:

lastninska pravica (njen vpis ne vpliva na druge stvarne pravice),

stavbna pravica (njen vpis – na nepremičnini – ne vpliva na druge stvarne pravice),

služnost (njen vpis – na nepremičnini – ne vpliva na druge stvarne pravice),

hipoteka; (1) če zemljišče bremeni hipoteka, je to mogoče storiti le s pogodbo o hipoteki; (2) za prenos lastništva zrakoplova pod hipoteko je potrebna pogodba o hipoteki,

zastavna pravica,

prenos pravnega naslova kot zavarovanje obveznosti (njegov vpis v zadevah, ki se vpisujejo v javni register (npr. na nepremičnini, v zvezi z deleži v družbi z omejeno odgovornostjo, blagovno znamko), ne vpliva na druge stvarne pravice),

prednostna pravica (vpis pogodbeno ustanovljene prednostne pravice – na nepremičnini – ne vpliva na druge stvarne pravice).

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premoženjih in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Lastninska pravica:

na nepremičnini se vpiše v zemljiško knjigo, vpis je obvezen. Več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo na: <http://www.cuzk.cz/English/Cadastre-of-Real-Estate/Registration-into-the-Cadastre-of-Real-Estate/Registration-into-the-Cadastre-of-Real-Estate.aspx>;

na premoženju se vpiše na primer v zvezi z:

delež v družbi z omejeno odgovornostjo (vpis v poslovni register): vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo na: <https://or.justice.cz/ias/ui/podani>;

vpisanimi vrednostnimi papirji (vpis v osrednji imenik vrednostnih papirjev): vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo na: <https://www.cdcp.cz/index.php/en/general-public/how-to-arrange/legacy>;

uporabnimi modeli, industrijskimi modeli, blagovnimi znamkami, patenti, geografskimi označbami in označbami porekla (vpis pri uradu za industrijsko lastnino): vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo na: <http://www.upv.cz/cs/sluzby-uradu/formulare/vyplnitelne-pdf.html>;

vozili (vpis v register vozil): vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo na: <https://www.mdcz.cz/Media/Media-atiskove-zpravy/Aktualizovane-otazky-a-odpovedi-k-problematicke-zna>;

plovili (vpis v register plovil): vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo na: <https://www.mdcz.cz/Dokumenty/Namorni-urad-CR/Namorni-rejstrik-CR>;

zrakoplovi (vpis v register zrakoplovov): vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo na: <http://www.caa.cz/letadla/letecky-rejstrik>.

Stavbna pravica: na nepremičnini se vedno vpiše v zemljiško knjigo, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo v oddelku o lastninski pravici na nepremičnini.

Služnost: na nepremičnini se vedno vpiše v zemljiško knjigo, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo v oddelku o lastninski pravici na nepremičnini.

Zastavna pravica:

na nepremičnini se vpiše v zemljiško knjigo, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo v oddelku o lastninski pravici na nepremičnini;

v zvezi z deleži v družbi z omejeno odgovornostjo se vpiše v poslovni register, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo v oddelku o lastninski pravici na deležu v družbi z omejeno odgovornostjo;

v zvezi z vpisanimi vrednostnimi papirji se vpiše v osrednji imenik vrednostnih papirjev, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo v oddelku o lastninski pravici na vpisanih vrednostnih papirjih;

v zvezi z blagovnimi znamkami, industrijskimi modeli in patenti se vpiše pri uradu za industrijsko lastnino, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo v oddelku o lastninski pravici na uporabnih modelih, industrijskih modelih itd.;

na nepremičnini, ki ni vpisana v zemljiško knjigo, skupnem premoženju, delih in drugih premoženjih (kadar je pogodba o zavarovanju v obliki notarskega zapisa) se vpiše v register zavarovanj, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo na: <https://www.nkcr.cz/sluzby/overovani-a-vypisy-z-rejstriku/vyhledavani-v-rejstricich-a-kontakti-misto-czech-point>.

Zastavna pravica: se ne vpisuje v register.

Prenos pravnega naslova kot zavarovanje obveznosti:

v zvezi z nepremičninami se vpiše v kataster nepremičnin, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo v oddelku o lastninski pravici na nepremičnini;

v zvezi z deleži v družbi z omejeno odgovornostjo se vpiše v poslovni register, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo v oddelku o lastninski pravici na deležu v družbi z omejeno odgovornostjo;

v zvezi z blagovnimi znamkami, industrijskimi modeli in patenti se vpiše pri uradu za industrijsko lastnino, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo v oddelku o lastninski pravici na uporabnih modelih, industrijskih modelih itd.

Prednostna pravica:

pogodbeno ustanovljena prednostna pravica na nepremičnini se vpiše v zemljiško knjigo, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo v oddelku o lastninski pravici na nepremičnini;

pogodbeno ustanovljena prednostna pravica v zvezi z deleži v družbi z omejeno odgovornostjo se vpiše v poslovni register, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo v oddelku o lastninski pravici na deležu v družbi z omejeno odgovornostjo;

pogodbeno ustanovljena prednostna pravica do blagovnih znamk, industrijskih modelov in patentov se vpiše pri uradu za industrijsko lastnino, vpis je obvezen; več informacij o zahtevah glede vpisa in postopku vpisa je na voljo v oddelku o lastninski pravici na uporabnih modelih, industrijskih modelih itd.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Glede vpisa stvarnih pravic kot posledice smrti prvotnega lastnika (tj. prenos stvarnih pravic) velja, da ima njihov vpis vedno deklaratorni učinek. Dedovanje nastopi na podlagi smrti zapustnika, potrditi pa ga mora sodišče. Sklep sodišča o dedovanju potrdi pravna razmerja, ki so nastala na datum zapustnikove smrti. V zvezi s posameznimi javnimi registri to načelo ni izrecno določeno v zakonodaji.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Ni posebnih pravil o prilagoditvi tujih stvarnih pravic, ki v češkem pravnem sistemu ne obstajajo.

Zadnja posodobitev: 25/01/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Nemčija

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Po nemškem pravu vse premoženje zapustnika (tj. vse pravice in obveznosti) z njegovo smrtjo preide na dediča. Če ima zapustnik več dedičev, postane zapuščina v skladu s členom 2032 civilnega zakonika (*Bürgerliches Gesetzbuch* – BGB) njihovo skupno premoženje. Iz dedovanja ne izhajajo nove stvarne pravice. Volila in navodila zapustnika o delitvi zapuščine učinkujejo samo v obligacijskem pravu.

Izkušnje od začetka veljavnosti uredbe EU o dedovanju kažejo, da lahko zlasti omejitve razpolaganja povzročajo težave zaradi določb nemškega prava v zvezi s predhodnim in naknadnim dedovanjem (*Vor- und Nacherbfolge*) (členi 2100 do 2146 BGB). V okviru tega postopka zapustnik imenuje več zaporednih dedičev, pri čemer ena oseba (*Nacherbe*) postane dedič šele za naknadnim dedovanjem, potem ko je bila prej dedič druga oseba (*Vorerbe*). Vendar pa naknadni dedič že s smrtjo zapustnika pridobi pravico, ki zagotavlja upravičenost v prihodnosti (*Anwartschaftsrecht*). Pravica, ki zagotavlja upravičenost v

prihodnosti, je pravno varovan položaj, ki nastane v primerih pridobitve, ki zajemajo več dejanj, kadar prvi upravičenec ne more več enostransko preprečiti, da bi drugi upravičenec pozneje pridobil to lastnino ([Eigentumserwerb](#)). Pravica, ki zagotavlja upravičenost v prihodnosti, v BGB ni izrecno urejena. Zaradi izčrpnega seznama stvarnih pravic (*numerus clausus* v stvarnem pravu) je zato ni mogoče opredeliti kot tako pravico. Vendar pa predstavlja subjektivno pravico s stvarnim učinkom.

Predhodno in naknadno dedovanje vključuje številne omejitve in obveznosti za predhodnega dediča, zlasti omejitve njegovih pravic razpolaganja.

Razpolaganja z zemljišči niso veljavna v okviru naknadnega dedovanja, če vplivajo na pravice naknadnega dediča (člen 2113(1) BGB). Enako velja za neodplačna razpolaganja (člen 2113(2) BGB). Zapustnik pa lahko predhodnega dediča z razpolaganjem za primer smrti izvzame iz nekaterih od teh omejitev. Omejitve razpolaganja v okviru naknadnega dedovanja se morajo vpisati v nemško zemljiško knjigo.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premočninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Po nemškem pravu vse pravice zapustnika z njegovo smrtjo samodejno preidejo na dediča ali skupnost dedičev, ne da bi bilo treba te pravice (vključno s pravicami, pri katerih je vpis obvezen) v ta namen vpisati v register. Kar zadeva pravice, pri katerih je vpis obvezen, vpisi v ustrezne registre (zemljiška knjiga, poslovni register) s pridobitvijo dediščine niso več točni in jih je treba popraviti. V ta namen je treba dedovanje dokazati z uradnimi ali javno overjenimi listinami ali z evropskim potrdilom o dedovanju. Popravek z vpisom dediča ali skupnosti dedičev v zemljiško knjigo je pogoj za določene poznejše posle (npr. obremenitev podedovanega zemljišča).

Tudi omejitve razpolaganja, ki so povezane s predhodnim in naknadnim dedovanjem, ter pravica naknadnega dediča, ki zagotavlja upravičenost v prihodnosti, nastanejo neposredno s smrtjo zapustnika. Vendar pa se predhodno in naknadno dedovanje vpiše v zemljiško knjigo, da se prepreči dobroverna pridobitev brez obremenitev s strani tretjih oseb.

Če imajo posamezni dediči oziroma voliljemniki na podlagi zakona ali razpolaganja za primer smrti (obligacijski) zahtevek glede določenega premoženja, se lastništvo nad tem premoženjem prenese nanje s pogodbo z dediči, vse pravice v zvezi z nepremičninami pa je treba vpisati v zemljiško knjigo na podlagi javnih ali javno overjenih listin.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Vpis stvarnih pravic, ki zaradi dedovanja preidejo na dediča ali skupnost dedičev, ima zgolj deklarativen učinek. Vendar pa je podlaga za dobro vero tretjih oseb in nujen za določene poznejše posle.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Stvarne pravice, ki jih nemško pravo ne pozna, se načeloma v skladu z zakonom prilagodijo podobnim nemškim pravnim institutom. Ker je za vsak postopek vpisa vedno potrebna varna podlaga za vpis, je morda potrebno dodatno dejanje prenosa s strani dedičev, kot se to v nemškem pravu zahteva za obligacijske zahtevke. V skladu s členom 1(2)(l) uredbe EU o dedovanju uredba ne vpliva na postopke vpisa.

Zadnja posodobitev: 25/08/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Estonija

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Estonsko pravo na splošno uporablja načelo univerzalnega pravnega nasledstva, v skladu s katerim se lastnina umrlega (zapuščina), vključno z vsemi pravicami in obveznostmi umrlega, prenese na drugo osebo (dediča). Kadar je dedičev več, postanejo skupni lastniki zapuščine v skladu s členom 147 Zakona o dedovanju. Iz dedovanja ne izhajajo nobene nove pravice. Za navodila, določena v oporoki (volila in navodila o razdelitvi zapuščine), se uporablja izključno obligacijsko pravo.

V nekaterih primerih lahko preživeli zakonec umrlega zahteva služnostno pravico na nepremičnini, v kateri sta zakonca živela (člen 16(3) Zakona o dedovanju), pod pogojem, da gre za pravico v skladu z obligacijskim pravom in ne stvarno pravico.

Upravičenost dediča do lastninskih pravic, povezanih z zapuščino, je lahko omejena, kadar gre za začasnega dediča, za katerega je bil določen nadaljnji dedič (člen 48 Zakona o dedovanju). V takih primerih se v zemljiško knjigo vnese zaznamek, da je dedič začasni dedič (člen 491 Zakona o zemljiški knjigi).

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premočninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Nepremičnine in z njimi povezane pravice se vpišejo v zemljiško knjigo. Vse lastninske pravice se prenesejo na dediča prek zemljiške knjige. Če stanje v zemljiški knjigi postane nepravilno zaradi prenosa stvarne pravice zunaj zemljiške knjige, bo zemljiškoknjižni oddelek popravil vpis na podlagi vloge za vpis, ki jo je predložil novi imetnik stvarne pravice. Vlogi za vpis mora biti priložen dokument, ki potrjuje prenos stvarne pravice (potrdilo o dedovanju) (člen 651(1) Zakona o zemljiški knjigi). Da bi se ugotovilo, ali je bil zapustnik edini imetnik stvarne pravice oziroma ali je stvarna pravica skupna lastnina, je treba v nekaterih primerih vlogi za vpis poleg potrdila o dedovanju priložiti še potrdilo o lastništvu. Vloga za vpis mora biti notarsko overjena ali digitalno podpisana (člen 34(21) Zakona o zemljiški knjigi).

Zemljiškoknjižni oddelek lahko od imetnika stvarne pravice ali izvršitelja oporoke zahteva vložitev vloge za vpis in predložitev dokumentov, ki so potrebni za popravek in nov vpis v zemljiško knjigo, ter mu v primeru neizpolnitve naloži globo (člen 651(5) Zakona o zemljiški knjigi).

Vsa druga lastnina, ki jo je treba vpisati v register, se prav tako prenese na dediča ne glede na vpis v register. Praviloma mora dedič ustreznemu registru predložiti potrebne informacije in dokumente v zvezi z dedovanjem premoženja ali pravice. Vendar mora v primeru dedovanja deležev ali članstva v družbi z omejeno odgovornostjo ali gradbenem združenju notar po overitvi potrdila o dedovanju poslati obvestilo o dedovanju deležev ali članstva poslovnemu registru.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Vse stvarne pravice se prenesejo na dediče po zakonu, ne glede na to, ali so vpisane v register ali ne. Vpisi v register postanejo z začetkom zapuščinskega postopka praviloma neveljavni in od dediča se na splošno zahteva, da zaprosi za spremembo vpisov.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

V skladu s členom 6291 Zakonika o civilnem postopku lahko sodišče začne postopek za prilagoditev stvarne pravice tuje države na predlog osebe, ki uveljavlja takšno pravico. Sodišče po potrebi zasliši osebo, ki je podala predlog. V sklepu o prilagoditvi stvarne pravice navede, ali estonsko pravo pozna stvarno pravico, ki je enakovredna stvarni pravici tuje države, ki jo je treba prilagoditi. Če enakovredna stvarna pravica obstaja v estonskem pravu, jo sodišče navede v sklepu. Če se mora oseba, ki je podala predlog, za izvršitev sklepa o prilagoditvi stvarne pravice obrniti na izvensodnega uradnika za vpise ali drugo osebo ali institucijo, mora biti to dejstvo navedeno v sklepu. Oseba, ki je podala predlog, se lahko zoper sklep pritoži.

V skladu s členom 475(1)(101) Zakonika o civilnem postopku se prilagoditev stvarnih pravic v skladu s členom 31 Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta obravnava v nepravdnem postopku.

Zadnja posodobitev: 18/04/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Grčija

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Stvarne pravice, ki se po grškem pravu lahko dedujejo, so lastninska pravica, stvarna služnostna pravica, zastavna pravica, neposestna zastavna pravica, hipoteka in lastništvo rudnikov.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premoženjih in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Od navedenih stvarnih pravic je obvezen vpis lastništva nepremičnine, hipoteke, lastništva rudnikov in neposestne zastavne pravice. Lastništvo nepremičnine, hipoteko in lastništvo rudnikov je treba vpisati na katastrskem uradu regije, v kateri se zadevna nepremičnina nahaja, neposestne zastavne pravice pa se morajo vpisati v register zastavnih pravic v kraju prebivanja zastavitelja ali v kraju njegovega registriranega sedeža, oziroma, če zastavitelj ne prebiva ali nima registriranega sedeža na ozemlju Grčije, v register zastavnih pravic v Atenah.

Vpis teh pravic na katastrskem uradu se opravi z vložitvijo vloge in plačilom pristojbin, ki so določene z zakonom (glej Zakon št. 2664/1998). Vlogi se priloži listina, ki bo vpisana, kopija geodetskega dokumenta, ki je bil pripravljen in se priloži listini, ki bo vpisana, povzetek te listine in overjen izvelek iz katastrskega registra za nepremičnino, na katero se navezuje listina za vpis.

Za vpis zastavne pravice v register zastavnih pravic se vloži vloga skupaj z ustreznim obrazcem.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Vpis navedenih stvarnih pravic ima po grškem pravu (glej člen 12 Zakona št. 2664/1998) konstitutiven učinek, kar pomeni, da če ni vpisa tudi ni prenosa lastništva na nepremičnino oziroma da ni pridobitve, prenosa ali prenehanja stvarne pravice na zadevni nepremičnini. Enako velja za vpis neposestnih stvarnih pravic.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

V Grčiji niso bila zakonsko uveljavljena pravna pravila ali postopki za prilagoditev stvarne pravice, ki je grško pravo ne pozna, najbolj podobni pravici, ki jo grško pravo pozna.

Zadnja posodobitev: 06/06/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Španija

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Stvarne pravice se prenesejo ob smrti, če je zapustnik imetnik teh pravic in te pravice s smrtjo ne prenehajo. Vključujejo premoženjske pravice, služnosti (skupaj s prednostnimi pravicami uporabe zemljišča) in instrumente zavarovanja (hipoteke, zavarovano posojilo). Vendar užitek preneha s smrtjo užitelja (člen 513(1) španskega civilnega zakonika [*Código Civil*]).

Z dedovanjem lahko nastanejo nove stvarne pravice, in sicer na podlagi volje zapustnika (npr. volila užitka, rabe ali stanovanja, ustanovitev služnosti) ali zakona (zakonska pravica užitka, ki jo zakon podeljuje zakoncu v okviru oporočnega ali zakonitega dedovanja).

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premoženjih in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Vpis ni obvezen, tj. zakon ga za pridobitev pravice ne zahteva (razen v primeru hipotek). Ker pa vpis v zemljiško knjigo zagotavlja varstvo stranki, katere pravica se vpiše, imetnik pravice v praksi običajno vloži vlogo za vpis.

Listine o dedovanju imajo lahko obliko oporoke, dedne pogodbe, izjave o zakonitih dedičih ali evropskega potrdila o dedovanju (člen 14 španskega zakona o hipotekah [*Ley Hipotecaria*]). Tudi če taka listina osebi podeljuje status dediča ali voliljojemnika, pa na splošno pravic, ki so bile prej vpisane na ime zapustnika, ni mogoče takoj ponovno vpisati. Dodelitev pravic do določenega predmeta iz delitve zapuščine se mora izvesti s soglasjem vseh drugih dedičev (in pred notarjem, da je vpis mogoč). Če dedič ne doseže dogovora, je treba zadevo rešiti na sodišču.

Dedič lahko pred delitvijo zapuščine zahteva samo, da se v register vpiše zaznamek, da ima pravico do določenega vpisanega predmeta iz zapuščine, tako da so tretje osebe seznanjene s to pravico.

Zakon dodeljuje pravico do določenega predmeta iz zapuščine voliljojemniku v trenutku smrti imetnika (člen 882 civilnega zakonika), voliljojemnik pa ga lahko sam vzame v posest (člen 885 civilnega zakonika) samo, če ga je zapustnik za to pooblastil. V skladu z zakonom ima voliljojemnik pravico zahtevati, da mu dedič prenese določen predmet, to notarsko listino pa je mogoče vpisati. Če dedič zavrne prenos določenega predmeta, mora voliljojemnik zadevo predložiti sodišču.

Pri delitvi zapuščine po smrti obstajajo izjeme, npr. če je bila za dedovanje predvidena delitev s strani zapustnika ali če je v oporoki samo en dedič.

Pred vpisom predmeta je treba dati tudi ustrezen izjavo davčnim organom, da se lahko plača davek ob prenosu.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Učinek vpisa je, da se dedič premoženjske pravice šteje za zakonitega imetnika te pravice, lahko z njo razpolaga in uživa enako varstvo kot prvotni imetnik pred ostalimi možnimi dediči, ki svojih pravic niso vpisali.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

V členu 61 zakona št. 29/2015 o mednarodnem pravnem sodelovanju je določeno:

„1. Če se z odločbo ali tujo javno listino odredijo ukrepi ali prenašajo pravice, ki jih špansko pravo ne priznava, jih uradnik za vpise v register, kolikor je mogoče, prilagodi ukrepom ali pravicam, ki so določeni ali priznani v španskem pravu in ki imajo podobne učinke ali podoben namen oziroma služijo podobnim interesom, pod pogojem, da učinki njihove prilagoditve ne presegajo učinkov, ki bi jih imeli po pravu države izvora. Uradnik za vpise v register pred vpisom pravice obvesti imetnika o tem, da je treba pravico ali ukrep prilagoditi.

2. Vsaka zainteresirana stranka lahko prilagoditev pravice ali ukrepa izpodbija pred sodiščem.“

Zadnja posodobitev: 16/10/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Prilagoditev stvarnih pravic - Hrvaška

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Člen 1(1) zakona o lastninski pravici in drugih stvarnih pravicah (*Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*) (Narodne novine (NN); uradni list Republike Hrvaške) št. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 in 152/14; v nadaljnjem besedilu: zakon) določa, da ima lahko vsaka fizična ali pravna oseba lastninsko pravico ali druge stvarne pravice: služnost, pravice, ki izhajajo iz stvarnega bremena, stavbno pravico ter zastavno pravico na vsem, kar je lahko predmet teh pravic, razen če zakon ne določa drugače.

Člen 128(2) in (3) zakona določa, da lahko vsak dedič zahteva, da se njegova lastninska pravica na nepremičnini vpiše v zemljiško knjigo, in da s pridobitvijo pravnega naslova na podlagi dedovanja ne prenehajo nobene stvarne pravice, ki so jih druge osebe predhodno imele na zadevnem premoženju, razen tistih, glede katerih tako določa zakon, ali tistih, ki zaradi narave ali okoliščin ne morejo več obstajati.

Člen 199(2) in člen 201 zakona kot osebno služnost opredeljujeta naslednje: užitek, pravico do uporabe in pravico do stanovanja. Navedena člena določata tudi, da osebna služnost traja le za obdobje, za katero je bila ustanovljena, preneha pa najpozneje s smrtjo upravičenca, razen če zakon ne določa drugače.

Člen 285(1) zakona določa, da je stavbno pravico mogoče prenesti in dedovati kot druge nepremičnine, razen če zakon ne določa drugače.

Člen 299(1) zakona določa, da zastavne pravice ni mogoče ločiti od z njo zavarovanega premoženja. To pomeni, da vsakdo, ki pridobi zastavljeno premoženje na kateri koli pravni podlagi, to premoženje pridobi z zastavno pravico vred, razen če zakon ne določa drugače.

Iz navedenega torej sledi, da je stvarne pravice, razen osebnih služnosti, mogoče dedovati. Osebna služnost preneha najpozneje s smrtjo upravičenca, razen če zakon ne določa drugače.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premičninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Člen 2(3) in (4) zakona opredeljuje nepremičnino kot parcelo in vse, kar je z njo trajno spojeno, nad ali pod zemljo, razen če zakon ne določa drugače, premičnino pa kot vsako stvar, ki jo je mogoče premikati z enega mesta na drugega brez škode za njene bistvene značilnosti ali vsebino. V pravnem smislu se stvari, ki so po naravi premičnine, štejejo za nepremičnine, če pripadajo nepremičnini ali če jih zakon izenačuje z nepremičninami.

Člen 119(1) zakona določa, da se lastninska pravica na nepremičnini pridobi, ko pridobitelj lastništvo vpiše v zemljiško knjigo, kot to določa zakonodaja. Pogoj za to je, da predhodni lastnik izrazi željo, da se lastništvo prenese na pridobitelja, razen če zakon ne določa drugače. V skladu s členom 122(1) zakona se šteje, da zemljiška knjiga v celoti odraža resnično dejansko stanje in pravni status nepremičnine. Zato velja, da zakonodaja varuje pravice v zvezi s pridobitvijo vsakogar, ki ravna v dobri veri, tj. na podlagi zaupanja v točnost zemljiške knjige, če se taka oseba ne zaveda nepopolnosti posameznega vpisa v zemljiški knjigi ali dejstva, da se vpis ne sklada z dejanskim stanjem.

Člen 277(1) zakona določa, da vsako stvarno breme, ki ni vpisano v zemljiško knjigo, preneha veljati, ko obremenjeno nepremičnino pridobi oseba, ki ni vedela za morebitno breme niti se ni bila dolžna o njem pozanimati. Nadalje, člen 278(1) zakona določa, da vsako stvarno breme, ustanovljeno v korist fizične ali pravne osebe, preneha veljati s smrtjo take fizične osebe ali s prenehanjem obstoja pravne osebe, razen če ni določeno drugače.

Postopek vpisa stvarnih pravic na nepremičninah v zemljiško knjigo določa zakon o zemljiških knjigah (*Zakon o zemljiškim knjigama*) (NN št. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 in 60/13). Zemljiško knjigo sestavljata glavna knjiga (v kateri so navedene vse parcele v posamezni katastrski občini in ki jo sestavljajo zemljiškoknjižni vložki) in zbirka listin. Oseba, ki želi pridobiti ali spremeniti zemljiškoknjižno pravico ali se ji odpovedati, vložijo vlogo za začasen ali trajen vpis stvarne pravice v zemljiško knjigo pri lokalnem zemljiškoknjižnem sodišču. Predlog vpisa stvarne pravice v zemljiško knjigo v obliki uradnega zaznamka vložijo oseba, ki ima pravni interes za vpis svojega premoženja v zemljiško knjigo ali ki je do tega upravičena na podlagi posebnih predpisov. V zemljiškoknjižni vložek se vpisujejo podatki o nepremičnini in vse spremembe, pa tudi stvarne pravice in druge pravice, ki jih podeljuje in izvršuje zemljiškoknjižno sodišče. Sestavljajo ga trije vpisni listi: v list A se vpišejo podatki o nepremičnini (*posjedovnica*), v list B se vpišejo podatki o lastniku (*vlastovnica*), v list C pa podatki o stvarnih pravicah (*teretovnica*).

Postopek vpisa stvarnih pravic na vozilih določa pravilnik o registraciji in označevanju vozil (*Pravilnik o registraciji i označavanju vozila*) (NN št. 151/08, 89/10, 104/10, 83/13, 52/15 in 45/16). Ministrstvo za notranje zadeve vodi evidenco vseh registriranih vozil. Na zahtevo pristojnih organov (sodišč, hrvaške agencije za finančne storitve, notarjev itd.) mora ministrstvo na podlagi posebnih predpisov v evidence in vozniška dovoljenja dodati določene zaznamke, ki se nanašajo na vozila. Če se lastništvo na vozilu prenese z enega lastnika na drugega, mora novi lastnik vozilo registrirati na svoje ime ali odpovedati registracijo v 15 dneh od datuma pridobitve. Navedena vloga se vložijo pri pristojni policijski upravi v kraju, kjer ima novi lastnik stalno prebivališče ali sedež, ali pri policijski postaji ali centru za preskušanje vozil, če je tak center akreditiran in izpolnjuje pogoje.

Postopek vpisa stvarnih pravic na plovilih določa pomorski zakonik (*Pomorski zakonik*) (NN št. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13 in 26/15). Lastninska pravica in druge stvarne pravice na ladji, čolnu ali jahti se lahko pridobijo, prenesejo, omejijo in ukinejo le z vpisom takega dejanja v ustrezni register ali evidence pristojnih pristaniških organov, ki jih vodi ministrstvo, pristojno za pomorske zadeve. Na podlagi vloge lastnika, upravljavca ali prevozne družbe se vpisi v register plovil opravijo na podlagi odločbe pristojnega pristaniškega organa. Register sestavljata glavna knjiga in zbirka identifikacijskih dokumentov. Glavno knjigo sestavljajo vložki, ki imajo list A (podatki o plovilu in njegove osnovne tehnične značilnosti), list B (naziv in sedež družbe, tj. pravne osebe, ali ime in naslov fizične osebe, ki je lastnik plovila, ter osebne omejitve lastnika, ki se nanašajo na prosto uporabo plovila) in list C (stvarne pravice na plovilu ali njegovem delu ter pravice, ki iz njih izhajajo).

Postopek vpisa stvarnih pravic na zrakoplovih določa pravilnik o vsebini in načinu vodenja hrvaškega registra civilnih zrakoplovov (*Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja hrvatskog registra civilnih zrakoplova*) (NN št. 137/12). Hrvaški register civilnih zrakoplovov vodi hrvaška agencija za civilno letalstvo v tiskani in elektronski obliki. Dejansko knjigo registra sestavljajo zvezki, označeni z zaporednimi številkami, vsak zvezek pa je sestavljen iz vložkov. Vsak zrakoplov se vpiše v ločen vložek, ki ga sestavlja registracijski list (z različnimi podatki o zrakoplovu), lastniški list (s podatki o lastniku in morebitnih solastnikih ali skupnih lastnikih) in list bremen (s podatki o zastavni pravici na zrakoplovu ali o idealnih deležih solastnika, predkupni pravici in pravici do povratnega nakupa, morebitnih omejitvah glede uporabe ter navedbo stranke, na katero se vpis nanaša, datum vpisa, znesek plačila (če je pomemben za vpis) in morebitne opombe glede vpisa). Elektronski register se vodi z vpisovanjem podatkov v elektronske vložke. Elektronski vložki so po vsebini enakovredni tiskanim. Vlogo za vpis vložijo lastnik zrakoplova ali njegov upravljavalec, ki priloži overjeno pooblastilo lastnika. Vpis se opravi na podlagi odločbe hrvaške agencije za civilno letalstvo.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Zakon določa, da je javna listina dokument, ki ga izda pristojno sodišče ali javni organ v predpisani obliki in v okviru svojih pristojnosti. Nadalje, javna listina dokazuje vsebino, ki jo potrjuje ali ureja. To pomeni, da zakonodaja varuje pravice v zvezi s pridobitvijo določenih pravic vsakogar, ki ravna v dobri veri, tj. na

podlagi zaupanja v točnost javnih listin, če se taka oseba ne zaveda nepopolnosti posameznih podatkov v javni listini ali dejstva, da se taki podatki ne skladajo z dejanskim stanjem. Poleg tega se nihče ne more sklicevati na to, da ni vedel za vpis v zemljiški knjigi, v registru vozil, ki ga vodi ministrstvo za notranje zadeve, v registrih pristaniških organov, ki jih vodi ministrstvo, pristojno za pomorske zadeve, ali v hrvaškem registru civilnih zrakoplovov.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Zakon določa, da se za vse zadeve, ki se nanašajo na prilagoditev stvarnih pravic določene osebe na podlagi prava, ki se uporablja za dedovanje, uporablja nepravdni postopek, kadar taka stvarna pravica v hrvaškem pravu ne obstaja.

Zadnja posodobitev: 06/02/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Luksemburg

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

V luksemburškem pravu ni posebnih nasledstvenih stvarnih pravic, ki bi v smislu vprašanja lahko „izhajale“ iz dedovanja. Nasprotno pa obstajajo stvarne pravice, ki so lahko predmet dedovanja, ali, povedano drugače, ki se lahko *prenesejo mortis causa*.

To sta naslednji stvarni pravici: lastninska pravica v smislu člena 544 in naslednjih civilnega zakonika (*Code civil*) ter služnostna pravica v smislu člena 637 in naslednjih civilnega zakonika.

Lastninska pravica, kot je opredeljena s členom 544 civilnega zakonika, je pravica do uživanja in razpolaganja s stvarjo, če se ta ne uporablja v nasprotju z zakoni ali drugimi predpisi in se s tem ne povzročajo motnje, ki presegajo običajne sosedske nevšečnosti in porušijo ravnotežje med enakovrednimi pravicami. V skladu s členom 546 civilnega zakonika lastninska pravica na stvari – bodisi premoženjska bodisi nepremična – daje pravico do vsega, kar se z njo ustvari, in vsega, kar je z njo naravno ali umetno povezano (prirastna pravica). V skladu s členom 711 civilnega zakonika se lahko lastninska pravica na premoženju pridobi in prenese z dedovanjem.

Služnostna pravica je v členu 637 civilnega zakonika opredeljena kot breme na dediščini za uporabo in koriščenje dediščine, ki pripada drugemu lastniku. V skladu s členom 639 civilnega zakonika lahko služnostna pravica izhaja iz naravnega položaja krajev (glej člen 640 in naslednje civilnega zakonika), obveznosti, določenih z zakonom (glej člen 649 civilnega zakonika), ali pogodb med lastniki (glej člen 686 in naslednje civilnega zakonika).

Kar zadeva zadnjo kategorijo služnosti, lahko lastniki načeloma na svoji lastnini ali v korist svoje lastnine določijo služnosti, ki se jim zdijo primerne, vendar pod pogojem, da ustanovljene služnosti niso naložene niti osebi niti v korist osebe, ampak samo na zemljišču in za zemljišče, ter da niso nikakor v nasprotju z javnim redom (člen 686, prvi odstavek, civilnega zakonika). Na podlagi teh pravil se služnosti ustanovijo ali za uporabo stavb ali za uporabo zemljišč (člen 687, prvi odstavek), so stalne (stalna uporaba brez potrebe po človekovem posredovanju, na primer vodovod, kanalizacija, pogled itd.) ali prekinjene (potreba po človekovem posredovanju, da se lahko izvajajo, na primer pravice prehoda, črpanja, itd.; glej člen 688, prvi odstavek, civilnega zakonika).

Navesti je treba tudi, da so lahko služnosti očitne – so razvidne iz zunanjih struktur – ali neočitne – ni zunanjih znakov njihovega obstoja (člen 691, prvi odstavek, civilnega zakonika). Stalna in očitna služnost se pridobi na podlagi listine ali 30-letne posesti (člen 690 civilnega zakonika), medtem ko se lahko stalna neočitna služnost in prekinjena služnost, naj bo očitna ali ne, ustanovi samo na podlagi listine (člen 691, prvi odstavek, civilnega zakonika). Služnost preneha, ko sta zemljišče, za katero jo je treba ustanoviti, in zemljišče, na katerem jo je treba ustanoviti, v lasti iste osebe (člen 705 civilnega zakonika). Zaradi celovitosti je treba navesti tudi naslednje stvarne pravice, v zvezi s katerimi se v primeru smrti osebe, ki jih je koristila za časa svojega življenja, uporabljajo posebna pravila.

V skladu s členom 617 civilnega zakonika **užitek** med drugim preneha z naravno smrtjo užitarja ter z združitvijo lastnosti užitarja in lastnika v isti osebi.

Drugi primer med drugim zajema položaj, ko užitar pridobi *mortis causa* lastništvo na premoženju, na katerem je imel pravico užitka. Vsebinska užitka je v členu 578 in naslednjih civilnega zakonika opredeljena kot pravica do uživanja stvari, ki so v lasti druge osebe, enako kot sam lastnik, vendar tako, da se ohranja njihova substanca. Užitek se lahko ustanovi z zakonom ali po volji osebe, in sicer ali neposredno, ali časovno omejeno, ali pod določenimi pogoji, na vseh vrstah premoženja in nepremičnega premoženja.

Nazadnje, stvarni **pravici rabe in služnosti stanovanja**, opredeljeni v členu 625 in naslednjih civilnega zakonika, prenehata enako kot pravica užitka.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premoženjih in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

V Velikem vojvodstvu obstaja „register nepremičnega premoženja“, to so uradi za hipoteke (*bureaux de la conservation des hypothèques*), v katerih se v skladu z določbami člena 1 spremenjenega zakona z dne 25. septembra 1905 o vpisu stvarnih pravic na nepremičninah vpišejo vsi neodplačni ali odplačni posli *med živimi*, s katerimi se prenesejo stvarne pravice na nepremičninah, ki niso prednostne pravice in hipoteke. Vpis teh poslov je obvezen v tem smislu, da je nato mogoče zadevne pravice uveljavljati zoper tretje osebe (glej člen 11 zgoraj navedenega zakona). V skladu z luksemburško sodno prakso izraz stvarne pravice na nepremičninah, uporabljen v členu 1 tega zakona, zajema tudi stvarne služnosti (okrožno sodišče v Diekirchu (*tribunal d'arrondissement de Diekirch*, 17. februar 1937).

Navesti je treba tudi, da se za vpis sprejmejo samo sodne odločbe, verodostojne listine in upravni akti.

V primeru *dedovanja* se prenos stvarnih pravic iz točke 1, ki so lahko del zapuščinske mase, izvede v skladu z določbami civilnega zakonika.

Natančneje, v skladu s členom 724, prvi in drugi odstavek, civilnega zakonika se vse premoženje pokojnika prenese na njegove zakonite dediče že z uvedbo dedovanja. Ti dediči lahko od trenutka smrti izvršujejo pravice in dejanja pokojnika.

V primeru iz člena 1004 civilnega zakonika, ki se nanaša na univerzalnega voliljojemnika – to je osebo, ki ji oporočitelj na podlagi oporočnega razpolaganja daje vse premoženje, ki ga bo zapustil ob smrti (glej člen 1003 civilnega zakonika) –, mora zadnjenavedeni pozvati dediče, ki jim po zakonu pripada dedni delež, da izročijo premoženje, vključeno v oporoko. V skladu s členom 1005 civilnega zakonika bo univerzalni voliljojemnik užival premoženje, vključeno v oporoko, od datuma smrti, če je bila zahteva za izročitev vložena v enem letu od tega datuma; v nasprotnem primeru se tako uživanje začne šele od datuma vložitve zahteve pri sodišču ali od datuma prostovoljne privolitve v izročitev. Če ob smrti oporočitelja ni dedičev, ki bi jim bil po zakonu pridržan dedni delež, univerzalni voliljojemnik ob smrti oporočitelja avtomatično dobi premoženje, ne da bi moral zahtevati izročitev (člen 1006 civilnega zakonika). Nazadnje, v primeru iz člena 1006 civilnega zakonika bo moral univerzalni voliljojemnik, če je oporoka napisana lastnoročno ali zapečatena, pridobiti sklep predsednika sodišča prve stopnje (*tribunal de première instance*) v okrožju, v katerem je uvedeno dedovanje, o izročitvi v posest.

Če je v zapuščino vključenih več nepremičnin, je potreben prenos lastnine ob smrti, ki se izvede na podlagi popisa zapuščine, ki ga morajo dediči predložiti upravi za register in državno premoženje (*administration de l'enregistrement et des domaines*), ta pa izvleček popisa predloži upravi za zemljiško knjigo in topografijo (*administration du cadastre et de la topographie*) (glej člen 10 in *fine* spremenjenega zakona z dne 25. julija 2002 o reorganizaciji uprave za zemljiško knjigo in topografijo).

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Glej odgovor na prejšnje vprašanje.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Da. Gre za določbe zakona z dne 14. junija 2015 o izvajanju Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, s katerim sta spremenjena (a) spremenjeni zakon z dne 25. septembra 1905 o vpisu stvarnih pravic na nepremičninah in (b) novi zakonik o civilnem postopku (*Nouveau Code de procédure civile*).

Člen 1 navedenega zakona določa: „V skladu z Uredbo (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju so notariji, imenovani z uredbo Velikega vojvodstva, pristojni za prilagoditev stvarnih pravic na nepremičninah, na katero se nanaša člen 31 navedene uredbe. Prilagoditev iz prvega odstavka se izvede najpozneje do takrat, ko je nepremičnina, na katero se nanaša stvarna pravica iz člena 31 Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, neodplačno ali odplačno prenesena med živimi.“

Poleg tega je z navedenim zakonom spremenjen člen 1, drugi odstavek, spremenjenega zakona z dne 25. septembra 1905 o vpisu stvarnih pravic na nepremičninah, tako da so notarske listine o prilagoditvi tujih stvarnih pravic na nepremičninah dodane listinam o prenosu v njih navedenih stvarnih pravic na nepremičninah, ki morajo biti vpisane v uradih za hipoteke v okrožju, kjer so nepremičnine.

Zadnja posodobitev: 03/11/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Madžarska

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

1) Lastništvo

Dedič pridobi lastništvo nad zapuščino samodejno ob smrti oporočitelja. Zapuščina je skupek pravic, stvarnega premoženja, terjatev in obveznosti pokojnika ob njegovi smrti, ki s smrtjo ne prenehajo. To je v madžarskem pravu samoumevno; dejansko se v določbah civilnega zakonika o dednem pravu pojma „zapuščina pokojnika“ in „premoženje“ uporabljata kot sopomenki. Premoženje ni nič drugega kot stvarno premoženje, pravica ali terjatev (oddelek 8:1 civilnega zakonika). Premoženje je skupek vsega takega premoženja. V primeru posebnega volila (*legatum vindicationis*) volilojemnik pridobi lastništvo (neposredno od pokojnika) nad volilom.

2) Užitek

Po madžarskem pravu velja, da če pokojnik zapusti potomce in preživelega zakonca (v primeru zakonitega dedovanja), je preživeli zakonec upravičen do dosmrtnega užitka na določenem zapuščinskem premoženju, in sicer:

stanovanju, v katerem je prebival skupaj s pokojnikom, ter

pohištvo in opremlitvi, ki spadata k stanovanju (oddelek 7:58(1)(a) civilnega zakonika).

Splošna pravila o užitku v skladu s civilnim pravom se podobno uporabljajo tudi za vsebino pravice preživelega zakonca do užitka („vdovska pravica“) (poglavje XXX civilnega zakonika). Užitek je ena od tako imenovanih omejenih stvarnih pravic. Užitar lahko poseduje, uporablja, izkorišča in pobira prihodke iz stvarnega premoženja, ki je v lasti druge osebe. Pravice užitarja ostanejo nedotaknjene ne glede na spremembe identitete lastnika (oddelek 5:147(1) in (2) civilnega zakonika).

Oporočitelj lahko ustanovi užitek na premoženju v oporoki.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premočninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Zadevne pravice so navedene v zemljiški knjigi (ali drugih javnih registrih). Vpis teh pravic v register je obvezen.

Če iz dedovanja izhaja lastništvo ali užitek, se notar, ki vodi zapuščinski postopek na Madžarskem, obrne na domači organ, ki vodi zemljiško knjigo ali registre drugega premoženja, da se te pravice vpišejo. V takih primerih notar pošlje sklep o veljavnosti oporoke (ko ta postane pravnomočen) temu organu (oddelek 91(2) zakona XXXVIII iz leta 2010 o zapuščinskih postopkih (*hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. tv.*). Notarjev sklep o veljavnosti oporoke je podlaga za vpis.

Nasprotno mora upravičenec (dedič, volilojemnik) sam poskrbeti za vpis pravice, če je bil zapuščinski postopek voden v drugi državi članici. V takih primerih mora vlogo za vpis vložiti neposredno pri madžarskem organu, ki vodi zadevni register (npr. zemljiškoknjižni urad).

Najpomembnejši javni registri, v katerih je navedeno lastništvo posameznega premoženja, so:

– *zemljiška knjiga*:

vodi ga: zemljiškoknjižni urad,

predmet registra: nepremičnine,

predpisi: zakon CXLI iz leta 1997 o vpisu nepremičnin (*az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI törvény*) (glej oddelek 16 zakona);

– *nacionalni register zrakoplovov* (*Magyarország Légijármű Lajstroma*):

vodi ga: urad za letalstvo nacionalnega organa za promet (*Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatala*),

predmet registra: civilni zrakoplovi,

predpisi:

oddelek 12 zakona XCVII iz leta 1995 o zračnem prometu (*a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény*),

oddelek 5 vladne uredbe št. 141/1995 z dne 30. novembra 1995 o izvajanju zakona XCVII iz leta 1995 (*Korm. rendelet a légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény végrehajtásáról*) o zračnem prometu (*a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény*);

– *register plovil*:

vodita ga: ministrstvo za nacionalni razvoj in vladni urad glavnega mesta Budimpešte kot pomorska organa,

predmet registra: plovila (plavajoče naprave, strukture in oprema, primerne za vodni promet, delo na vodi in opravljanje s tem povezanih dejavnosti),

predpisi:

oddelki od 7 do 15, zlasti oddelek 11(3) zakona XLII iz leta 2000 o vodnem prometu (*a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény*),

vladna uredba št. 198/2000 z dne 29. novembra 2000 o registraciji plovil (*az úszólétesítmények lajstromozásáról szóló 198/2000. Korm. rendelet*);

– *register vozil*:

vodi ga: ministrstvo za notranje zadeve (državno ministrstvo, pristojno za registre) kot registracijski organ za cestni promet,

predmet registra: vozila za cestni prevoz,

predpisi:

zakon LXXXIV iz leta 1999 o cestnoprometnih evidencah (*közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény*), zlasti oddelek 9;

– *poslovni register*:

vodijo ga: okrožna sodišča kot registracijska sodišča,

predmet registra: podjetja (podjetje je pravni subjekt, ustanovljen za namen izvajanja poslovnih dejavnosti na komercialni podlagi z vpisom v poslovni register (med te subjekte spadajo zlasti družbe, zadrage, madžarske podružnice tujih podjetij, evropska gospodarska interesna združenja, evropske zadrage, samostojni podjetniki itd.)),

predpisi: zakon V iz leta 2006 o javnih informacijah o družbah, registraciji družb in postopkih prenehanja (*a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény*), zlasti oddelka 24 in 25.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

1) Vpis lastništva

Na splošno je lastništvo nad nepremičninami po madžarskem pravu mogoče pridobiti samo z vpisom v zemljiško knjigo; povedano drugače, vpis lastništva v zemljiško knjigo ima konstitutivni učinek (nastanek pravice) (načelo vpisa).

Vendar zakon v nekaterih primerih določa izjemo; ena od izjem je dedovanje. Madžarsko pravo temelji na načelu dedovanja *po pravu samem (ipso iure)*. To pomeni, da dedič pridobi zapuščino le na podlagi zakona ob uvedbi dedovanja, brez sprejema zapuščine ali kakega drugega pravnega dejanja (oddelek 7:87 civilnega zakonika). V primeru dedovanja dedič tako pridobi lastništvo ob uvedbi dedovanja ali zapustnikovi smrti. Zato ima vpis lastništva v zemljiško knjigo na podlagi dedovanja izključno *deklaratorni učinek*. Enako velja tudi za pridobitev premoženja na podlagi posebnega volila (*legatum per vindicationem*).

Vpis lastništva na podlagi dedovanja *po pravu samem (ipso iure)* v javne registre za druge vrste premoženja ima prav tako deklaratorni učinek, če se lastnik spremeni z dedovanjem.

2) Vpis užitka

Pravica užitka preživelega zakonca (vdovska pravica) nastane na podlagi zakona. Glede na to ima vpis užitka v zemljiško knjigo (podobno kot vpis lastništva, pridobljenega z dedovanjem) deklaratorni učinek; pravica sama tako ne nastane z vpisom.

Oddelek 5:146(2) civilnega zakonika določa, da je, če užitek, ustanovljen na podlagi zakonodaje, ni vpisan v zemljiško knjigo, mogoče to pravico uveljavljati samo zoper slabovernega pridobitelja premoženja ali pridobitelja, ki ni plačal nadomestila za premoženje. Zato je za polno varstvo pravice užitkarja na nepremičnini po civilnem pravu vpis v register nepremičnin nujen, tudi če ta pravica nastane na podlagi zakona (in ne z vpisom).

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Da.

Če upravičenec v zapuščinski zadevi (npr. dedič ali voliljojemnik) želi na Madžarskem uveljavljati stvarno pravico, pridobljeno z dedovanjem, ki z madžarsko zakonodajo o zemljiški knjigi (ali drugem registru v konkretni zadevi) ni dovoljena, se v ločenem postopku opravi dejanje v skladu s členom 31 Uredbe (prilagoditev stvarnih pravic). To je tako imenovani „prilagoditveni postopek“, ki je urejen z zakonom LXXI iz leta 2015.

Prilagoditveni postopek je nepravdni postopek, za katerega so pristojna sodišča. Ker je za uporabo člena 31 Uredbe potrebno posebno strokovno znanje, je kot sodišče na prvi stopnji za celotno ozemlje Madžarske pristojno samo eno sodišče (osrednje okrožno sodišče v Budi (*Budai Központi Kerületi Bíróság*) v Budimpešti). To sodišče odloča o tem, katera druga pravica se lahko vpiše namesto zadevne tuje pravice (oziroma katera pravica, poznana v madžarskem pravu, je najustreznejša v smislu njene vsebine in namena). Odločitev sodišča je za vložnika zavezujoča.

Dedni upravičenec (npr. dedič ali voliljojemnik) tega prilagoditvenega postopka ne začne sam kot vložnik. Kot vložnik pred sodiščem nastopi organ, ki vodi zemljiško knjigo (kot je zemljiškoknjižni urad) in pred katerim poteka postopek vpisa (postopek v glavni stvari).

Sodišče med postopkom preuči tujo zakonodajo v zvezi z zadevno tujo pravico. Pri tem neodvisno zagotovi, da se ugotovi narava tuje pravice, lahko pa tudi zadevnega dednega upravičenca pozove k predložitvi informacij in listin, ki jih ima morda na voljo, glede pomena tuje pravice.

Sicer pa sodišče odloči izključno na podlagi listin in ne izvaja drugih dokazov (na primer od prič).

Vložnik (organ, ki vodi zadevni register) in tudi zapuščinski upravičenec se lahko pritožita zoper odločitev osrednjega okrožnega sodišča v Budi. Pritožba mora biti naslovljena na regionalno sodišče, vložiti pa jo je treba pri sodišču, ki je odločilo. Pritožbo obravnava mestno regionalno sodišče v Budimpešti.

Stroške tega postopka krije zapuščinski upravičenec, ki jih mora plačati v samem postopku v glavni stvari (tj. v postopku pred organom, ki vodi register).

Zadnja posodobitev: 15/01/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [\[nl\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice: [\[en\]](#).

Prilagoditev stvarnih pravic - Nizozemska

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

To vprašanje je na Nizozemskem urejeno v členu 4:182 civilnega zakonika (*Burgerlijk Wetboek*).

Člen 182 civilnega zakonika določa naslednje:

S smrtjo osebe dediči *ipso jure* podedujejo prenosljive pravice, premoženje in posest zapustnika. Prvi stavek se ne uporablja, če se zapuščina zapustnika deli v skladu s členom 13. V tem primeru premoženje in posest zapustnika *ipso jure* podeduje preživeli zakonec.

Dediči *ipso jure* postanejo dolžniki dolgov zapustnika, ki ob smrti niso prenehali. Če je zapuščina deljiva, so dediči odgovorni za zapustnikove dolge vsak do višine vrednosti svojega dednega deleža, razen če so odgovorni skupaj in solidarno.

Na Nizozemskem se uporablja načelo pravnega instituta „seisin“, v skladu s katerim dediči *ipso jure* prevzamejo položaj zapustnika. Lastništvo nad zapuščinskim premoženjem in dolgovi na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva preide na dediče, ki so sprejeli dedščino.

V primeru pravne delitve zapuščine (*wettelijke verdeling*), če zapustnik umre brez oporoke, preživeli zakonec / registrirani partner prevzame vse premoženje in dolge, potomci pa le terjatev. Potomci niso odgovorni za dolge iz naslova dedovanja. V primeru pravne delitve zapuščine je za dolge odgovoren samo preživeli zakonec / registrirani partner.

Načelo pravnega instituta „seisin“ pomeni, da ni nobenih lastninskih stvarnih pravic ali premoženjskih pravic, ki bi izhajale iz dedovanja kot takega. Na Nizozemskem zapuščina ne pomeni ločenega premoženja. Kar zadeva odtujitev zapuščinskega premoženja, se ne uporablja nobena omejitev in zapuščina se ne more zaseči. Možen pa je zaseg predmetov zapuščine med dediči.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premičninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Ker sama zapuščina ni ločeno premoženje, se vpis v register ne izvede.

Potrdilo o dedovanju ali evropsko potrdilo o dedovanju se lahko vpiše v zemljiško knjigo, glej člena 27 in 27a Zakona o zemljiški knjigi (*Kadasterwet*). S tem vpisom dediči prijavijo, da je lastnik umrl in da se lastništvo prenese nanje na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva. Vendar pa vpis v zemljiško knjigo ni konstitutivna zahteva. Tudi brez vpisa se lastništvo prenese *ipso jure*. Če dediči nato razdelijo zapuščino, se zahteva izročitev. To potem pomeni prenos na podlagi singularnega pravnega nasledstva. Delitev je urejena v členu 3:186 civilnega zakonika.

Člen 186 civilnega zakonika določa naslednje:

Za prenos deleža, dodeljenega vsakemu od solastnikov, se zahteva uradna izročitev na enak način, kakor je predviden za prenos.

Delež, ki ga prejme solastnik, se zadrži pod istim naslovom, kot ga imajo solastniki skupaj pred delitvijo.

Za uradno izročitev nepremičnega premoženja ali omejenih pravic na tem premoženju člen 3:89 civilnega zakonika določa, da je treba sestaviti notarsko listino in jo vpisati v javne registre.

Člen 89 civilnega zakonika določa naslednje:

Uradna izročitev, potrebna za prenos nepremičnine, je v obliki notarske listine, ki jo stranke sestavijo v ta namen, sledi pa vpis te listine v ustrezne javne registre. Vpis listine v register lahko zahteva tako pridobitelj kot tudi odsvojitelj.

V listini o uradni izročitvi je natančno določena pravica, ki je predmet prenosa, ni pa treba navesti dodatnih pogojev, ki veljajo za prenos.

Če pooblaščen zastopnik deluje v imenu ene od strank za pripravo listine o uradni izročitvi, se pooblastilo natančno navede v listini.

Določbe tega člena se smiselno uporabljajo za uradno izročitev, ki je potrebna za prenos drugega premoženja, vpisanega v registre.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Glej odgovor zgoraj.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Ne, v civilnem zakoniku ali Zakonu o zemljiški knjigi se ne uporabljajo posebna pravila.

Zadnja posodobitev: 17/11/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Avstrija

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Po avstrijskem pravu zapuščina kot pravna oseba po zapustnikovi smrti nadaljuje njegov pravni položaj (člen 546 avstrijskega civilnega zakonika – Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, ABGB). S prenosom zapuščine (Einantwortung) dedič prevzame pravni položaj zapuščine. Enako velja za sklep o prenosu za pridobitev lastnine s strani zvezne države (člen 547 ABGB). Nihče ne sme samovoljno prevzeti lastništva nad zapuščino. Dediščina se praviloma pridobi po izvedbi zapuščinskega postopka s prenosom zapuščine, tj. prenosom v pravno lastništvo dedičev (člen 797 ABGB).

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premičninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Za učinkovanje pridobitve, prenosa, omejitve in prenehanja stvarnih pravic (lastninska pravica, služnost, pravica stvarnega bremena, zastavna pravica, stavbna pravica) na nepremičninah ter pravice do ponovnega nakupa, predkupne pravice in pravice zakupa je po avstrijskem pravu potreben vpis v zemljiško knjigo, ki jo vodijo okrožna sodišča (Bezirksgerichte).

Kljub temu dedič pridobi stvarne pravice na premoženju že z začetkom učinkovanja prenosa zapuščine in ne šele z vpisom njegove lastninske pravice v zemljiško knjigo. Vpis v zemljiško knjigo je zato bolj deklarativne narave. Vendar določbe členov 21 in 94 zakona o zemljiški knjigi (Grundbuchsgesetz) preprečujejo, da bi se dejanske lastninske pravice upoštevale pri poslih v zvezi z zemljiško knjigo, dokler niso vpisane v zemljiško knjigo. Vpis zoper (še nevpisane) dediče je torej – z nekaj izjemami – nedopusten, tudi če so po materialnem pravu že lastniki premoženja. Kar zadeva vpise v zemljiško knjigo, se dejstvo, da je prišlo do prenosa, ne bi smelo upoštevati, dokler se lastninske pravice dedičev ne vpišejo v zemljiško knjigo.

V Avstriji se pravice dedičev vpišejo v okviru postopka za popravek vpisov v zemljiško knjigo, ki ga ureja člen 136 zakona o zemljiški knjigi. To pomeni, da se zemljiška knjiga popravi, tako da odraža dejansko pravno stanje. Do tega pride, ko so bile naknadno izvršene pravne spremembe, ki pa še niso bile vpisane v zemljiško knjigo. Vpis je zato zgolj deklarativne narave. Kot podlaga za vpis v primeru iz člena 136 zakona o zemljiški knjigi zadošča „dokaz o netočnosti“, ki nadomešča listine, ki bi se sicer zahtevale. Ta dokaz je zagotovljen, če je netočnost očitna ali se dokaže z javnimi listinami (kot je lista o prenosu, ki jo izda sodišče, ali evropsko potrdilo o dedovanju). Netočnost se na primer šteje za očitno, če se vložnik sklicuje na večkratni prenos pravic, ki ni vpisan v zemljiško knjigo, in posledično univerzalno pravno nasledstvo premoženja pravnega predhodnika izhaja neposredno iz zakona.

Vpisi v zemljiško knjigo se izvedejo na zahtevo strank. Vpis po uradni dolžnosti je predviden samo v nekaterih izjemnih primerih, ki tukaj niso relevantni.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

V skladu z avstrijskim pravom univerzalno pravno nasledstvo dediča nastopi brez vpisa v zemljiško knjigo z začetkom učinkovanja prenosa zapuščine. Vpis v zemljiško knjigo je zato v teh primerih zgolj deklarativen.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

V skladu z avstrijskim pravom o stanovanjski lastnini se minimalni delež, ki je neločljivo povezan s stanovanjsko lastnino, ne sme deliti, dokler obstaja stanovanjska lastnina, razen če obstaja „partnerstvo lastnikov“ (Eigentümerpartnerschaft). To je pravna skupnost dveh fizičnih oseb, ki sta solastnici stanovanjske nepremičnine.

Če je več oseb z dedovanjem pridobilo lastništvo nad minimalnim deležem, ne da bi vzpostavile partnerstvo lastnikov, na primer če se je zapuščina obravnavala v tujini in je bilo v pravno nasledstvo vključenih več oseb, se njihova lastnina ne more vpisati v zemljiško knjigo. Če se vloži vloga za vpis lastninskih pravic, mora zemljiškoknjižno sodišče vlogo zavrniti ter vložnike obvestiti o tem, da zelenega vpisa ni mogoče izvesti, in jim določiti razumen rok, da bi namesto tega minimalni delež pridobila ena oseba ali partnerstvo lastnikov. Če se ta rok izteče, ne da bi do tega prišlo, mora zemljiškoknjižno sodišče izvesti javno dražbo (člen 12(3) zakona o stanovanjski lastnini (Wohnungseigentumsgesetz) iz leta 2002).

Zadnja posodobitev: 31/05/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Poljska

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Stvarne pravice, ki se lahko prenesejo z dedovanjem, vključujejo lastninsko pravico na premoženju in nepremičnem premoženju, trajno pravico užitka (*użytkowanie wieczyste*), omejene stvarne pravice, kot so služnostne pravice (vključno z lastninsko pravico na gospodujočem zemljišču), hipoteke in zastavne pravice (vključno z obveznostmi, ki so z njimi zavarovane), lastninske pravice članov v stanovanjski zadrugi, pravice in obveznosti, ki izhajajo iz sosedskih odnosov, zahtevke za izterjavo in zahtevke za odpoved (služnostne pravice), zahtevke za nakup po členu 231 Civilnega zakonika (tj. zahtevke za odkup zemljišča od osebe, ki je postavila zgradbo ali drug objekt na tujem zemljišču).

Pravica do rabe in osebne služnosti se ne dedujejo.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premočninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Stvarne pravice se praviloma vpišejo v zemljiške knjige, ki jih vodijo pristojna okrožna sodišča (zemljiškoknjižna sodišča oz. *sądy wieczystoksięgowe*).

Vendar pa tak vpis ni vedno obvezen in ni vedno po učinku konstitutiven. Lastninska pravica člana zadruge se lahko na primer podeduje v primeru stanovanjske zadruge, ki ni bila vpisana v zemljiško knjigo.

Lastninske pravice, ki so bile z dedovanjem pridobljene na nepremičnini, vpisani v zemljiško knjigo, se vpišejo v zemljiško knjigo na podlagi ustreznega dokumenta, ki izkazuje zakonito dedovanje po lastniku (oporočitelju), vpisanim v zemljiško knjigo. Vpis lastninske pravice, pridobljene z dedovanjem, ni po učinku konstitutiven.

Za hipoteko je potreben vpis v zemljiško knjigo. Tak vpis je po učinku konstitutiven, kar pomeni, da pravica nastane ob vpisu v zemljiško knjigo.

Vpis v zemljiško knjigo, v katero je že bila vpisana omejena stvarna pravica, ima konstitutiven učinek in je pogoj za veljavnost prenosa pravice.

Tovrstne pravice se vpišejo v zemljiško knjigo bodisi na zahtevo lastnika nepremičnine (služnost poti, priposestvanje) bodisi po uradni dolžnosti, na primer na podlagi upravne odločbe.

Vloga za vpis se vložijo v pisni obliki na zemljiškoknjižnem sodišču s predložitvijo uradnega obrazca **KW-WPIS**. Obrazci so na voljo na spletišču Ministrstva za pravosodje in v zemljiškoknjižnih oddelkih okrožnih sodišč.

Za vpis omejene stvarne pravice na nepremičnini zadostuje, če lastnik izjavi, da je taka pravica nastala.

Če ni s posebnim predpisom določeno drugače, se za vlogo za vpis lastninske pravice, trajne pravice užitka ali omejene stvarne pravice v zemljiško knjigo zaračuna fiksna taksa v višini 200 PLN. V primeru solastništva se del fiksne takse zaračuna v sorazmerju z deležem vložnika, vendar ni manj kot 100 PLN.

Kar zadeva lastninsko pravico, trajno pravico užitka ali lastninsko pravico člana zadruge, ki izhajajo iz dedovanja, volila, delitve dediščine ali prenehanja skupnega lastništva, se za vlogo za vpis v zemljiško knjigo zaračuna fiksna taksa v višini 150 PLN, ne glede na deleže v takih pravicah. Takso je treba plačati ob predložitvi vloge. Vloga, za katero se uporablja fiksna taksa, a ta ni bila plačana, se brez zahteve za plačilo vrne vlagatelju.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Omejene stvarne pravice, vpisane v zemljiško knjigo, so zaščitenе z načelom javnega zaupanja v zemljiško knjigo. Če niso vpisane, prenehajo veljati v primeru pridobitve, ki poteka pod pogoji, ki veljajo za zaupanje v zemljiško knjigo. Poleg tega omejena stvarna pravica na nepremičnini, ki je bila vpisana v zemljiško knjigo, prevlada nad tovrstno pravico, ki ni vpisana v zemljiški knjigi.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Ni posebnih postopkov.

Zadnja posodobitev: 23/10/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice: .

Prilagoditev stvarnih pravic - Portugalska

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

UVODNA PRIPOMBA

Najprej je treba navesti, da so lahko stvarne pravice pravice do uporabe (*direitos reais de gozo*) ali pravice do zavarovanja (*direitos reais de garantia*).

Drugič, poleg stvarnih pravic na materialnih predmetih del pravne teorije zagovarja tudi obstoj stvarnih pravic na nematerialnih predmetih.

Nazadnje, portugalsko pravo upošteva načelo *numerus clausus* oziroma načelo, da je število stvarnih pravic omejeno (člen 1306 portugalskega civilnega zakonika (*Código Civil*)).

PRAVICE, KI SE LAHKO DEDUJEJO

Dedujejo se lahko pravice, ki ne ugasnejo s smrtjo imetnika, ampak veljajo tudi po njej.

Člen 2025 portugalskega civilnega zakonika v zvezi z dedovanjem določa:

„(1) Pravna razmerja, ki s smrtjo imetnika zaradi svoje narave ali na podlagi zakona ugasnejo, se ne dedujejo.

(2) Pravice, ki se jim je mogoče odpovedati, lahko prav tako ugasnejo s smrtjo imetnika, če imetnik tako določi.“

Na primer užitek ter stvarna pravica do uporabe in stanovanja sta stvarni pravici, ki s smrtjo imetnika ugasneta na podlagi zakona (člen 1476(1)(a) in člen 1485 civilnega zakonika).

Veljavna različica civilnega zakonika je na voljo v portugalščini na spletnem naslovu

 http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=775&tabela=leis&so_miolo=8..

Praviloma se preostale stvarne pravice lahko dedujejo, razen užitka (člen 1443 civilnega zakonika), stvarne pravice do uporabe in stanovanja (člen 1485 civilnega zakonika), stvarnih pravic v zvezi s katero koli situacijo iz člena 2025 civilnega zakonika, ali v drugih primerih, če tako posebej določajo druge pravne določbe.

Glede nekaterih pravic obstajajo omejitve: stvarne pravice na prijavljenem orožju se na primer lahko dedujejo le pod določenimi pogoji iz člena 37 pravnega okvira o orožju in strelivu (*Regime Jurídico das Armas e Munições*), ki določa:

„(1) Pridobitev katerega koli prijavljenega orožja na podlagi dedovanja je dovoljena le z dovoljenjem nacionalnega direktorja policije (*Polícia de Segurança Pública – PSP*).

(2) Za namene predhodnega odstavka mora oseba, ki ima orožje v posesti, njegov obstoj prijaviti PSP v 90 dneh od smrti predhodnega lastnika oziroma od odkritja orožja.

(3) Nacionalni direktor policije PSP lahko odobri, da se orožje do razdelitve zapuščine registrira na ime upravitelja zapuščine; v takem primeru je treba orožje deponirati v hrambo policije PSP.

(4) Če upravitelj zapuščine ali dedič izpolnjuje pravne pogoje za posedovanje orožja, lahko zahteva registracijo na svoje ime, če orožje ostane v njegovem varstvu.

(5) Na podlagi vloge upravitelja zapuščine se orožje lahko prenese osebi, ki izpolnjuje pogoje za posedovanje, pri čemer pridobitelj izbere zainteresirana oseba; policija PSP pa lahko orožje tudi proda na dražbi, pri čemer se vrednost kupnine, zmanjšana za stroške, nakaže v zapuščino.

(6) Po razdelitvi zapuščine se orožje preda upravičenemu dediču, če ta izpolnjuje pravne pogoje za posedovanje.

(7) Če premoženja v 10 letih nihče ne zahteva, se šteje, da je prešlo v last države.“

Pravni okvir o orožju in strelivu, potrjen z zakonom št. 5/2006 z dne 23. februarja 2006, je na voljo v portugalščini na spletnem naslovu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=692&tabela=leis&so_miolo.

STVARNE PRAVICE DO UPORABE

Pravo določa naslednje stvarne pravice do uporabe (členi 1302 do 1575 civilnega zakonika in pravni okvir o časovnem zakupu (*Regime Jurídico da Habitação Periódica*), naveden v nadaljevanju):

lastninska pravica (*direito de propriedade*) (člen 1302 civilnega zakonika);

solastnina (*compropriedade*) (člen 1403 civilnega zakonika);

etažna lastnina (*propriedade horizontal*) (člen 1414 civilnega zakonika);

užitek (*usufruto*) (člen 1439 civilnega zakonika);

stvarna pravica do uporabe in stanovanja (*direito real de uso e habitação*) (člen 1484 civilnega zakonika);

časovni zakup stvarnih pravic (*direito real de habitação periódica*);

stavbna pravica (*direito de superfície*) (člen 1524 civilnega zakonika);

služnostne pravice (*servidões prediais*) (člen 1543 civilnega zakonika).

Pravni okvir o časovnem zakupu, potrjen z zakonsko uredbo št. 275/93 z dne 5. avgusta 1993, je na voljo v portugalščini na spletnem naslovu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=648&tabela=leis.

STVARNE PRAVICE, KI SE NANAŠAJO NA ZAVAROVANJE

Civilni zakonik določa naslednje stvarne pravice, ki se nanašajo na zavarovanje:

prenos najemnine (*consignação de rendimentos*) (člen 656);

zastavna pravica na premoženju (*penhor*) (člen 666);

hipoteka (*hipoteca*) (člen 686);

nepremičninski privilegij (*privilégios imobiliários*) (člena 743 in 744);

zastavna pravica (*direito de retenção*) (člena 754 in 755).

STVARNE PRAVICE NA MATERIALNIH PREDMETIH

Člen 1302 civilnega zakonika določa, da so lahko predmet lastninske pravice na podlagi navedenega zakonika le premoženje ali nepremični materialni predmeti (vključno z vodo).

STVARNE PRAVICE NA NEMATERIALNIH PREDMETIH

Člen 1303 civilnega zakonika se nanaša na intelektualno lastnino, ki jo ureja zakonik o industrijski lastnini (*Código da Propriedade Industrial*). Del pravne teorije določa, da je intelektualna lastnina koncept, ki združuje avtorsko in sorodne pravice ter industrijsko lastnino. V portugalskem pravu sta intelektualna lastnina (urejena v civilnem zakoniku) in industrijska lastnina (urejena v zakoniku o industrijski lastnini, objavljenem v prilogi k zakonski uredbi št. 110/2018 z dne 10. decembra 2018) ločena pojma.

V skladu s členom 2 zakonika o industrijski lastnini na področje le-te spadajo ribištvo, kmetijstvo, gozdarstvo, živinoreja in rudarstvo, industrija in trgovina v ožjem pomenu besede ter vsi naravni ali proizvedeni izdelki in storitve.

Pravna teorija ni enotna glede tega, ali so na podlagi nacionalnega prava mogoče lastninska pravica in druge stvarne pravice na nematerialnih predmetih, npr. lastništvo gospodarskega subjekta ali intelektualne lastnine. To vprašanje je prepuščeno presoji sodišč.

Zakonik o industrijski lastnini ureja pravice do patentov, uporabnih modelov, polprevodniških izdelkov, zasnov, blagovnih znamk, nagrad, logotipov, označb porekla in geografskih označb ter njihove spremembe in prenose.

Pravice, ki izhajajo iz patentov, uporabnih modelov, zasnov in blagovnih znamk ter zapisov topografij polprevodnikov ter tudi drugih razlikovalnih trgovinskih znakov, se lahko podelijo v zastavo (člen 6 zakonika o industrijski lastnini).

Veljavna različica zakonika o industrijski lastnini je na voljo v portugalščini na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=2979&tabela=leis&ficha=1&pagina=1.

Glede gospodarskih družb nasledstvo pravic na udeležbi ali deležih zaradi smrti enega od partnerjev ter zahteve v zvezi s tem ureja zakonik o gospodarskih družbah (*Código das Sociedades Comerciais*), in sicer:

člen 184 ureja nasledstvo zaradi smrti člana navadne osebne družbe;

členi 198, 225 in 252 urejajo nasledstvo zaradi smrti družbenika zasebne družbe z omejeno odgovornostjo;

člena 469 in 475 urejata nasledstvo zaradi smrti partnerja v komanditni družbi.

Veljavna različica zakonika o gospodarskih družbah je na voljo v portugalščini na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=524&tabela=leis&so_miolo=&.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premoženjih in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Da, te pravice se praviloma vpisujejo v register, kot je pojasnjeno v nadaljevanju.

URADI ZEMLJIŠKE KNJIGE

Pri uradih zemljiške knjige (*Conservatórias do Registo Predial*) se vpisujejo akti, ki se nanašajo na pravni status stavb, vključno z naslednjimi stvarnimi pravicami (člena 1 in 2 zakonika o zemljiški knjigi (*Código de Registo Predial*)):

pravni akti v zvezi z ustanovitvijo, priznanjem, pridobitvijo ali spremembo lastninskih pravic, užitka, uporabe in stanovanja, stavb ali služnosti;

pravni akti v zvezi z ustanovitvijo ali spremembo etažne lastnine in pravic časovnega zakupa;

spremembe lastništva na zemljišču, ki so posledica parcelacije, preoblikovanja skupne lastnine in razdelitve ter s tem povezanih sprememb;

ponudba prenosa ali obremenitve premoženja, prednostne zaveze in prednostni zapis oporoke, če jim je bil podeljen dejanski učinek, ter dodelitev pogodbenega položaja, ki izhaja iz teh aktov;

prenos premoženja na upnike;

hipoteka, njena podelitev ali sprememba, dodelitev stopnje prednosti ustreznega vpisa in prenos najemnine;

prenos terjatev, zavarovanih s hipoteko ali prenosom najemnine, kadar je vključen prenos zavarovanja;
najem za obdobje, daljše od šestih let, in njegovi prenosi ali oddaje v podnajem, razen v primeru zakupa kmetijskih zemljišč;
zastava posojila, zavarovanega s hipoteko ali prenosom najemnin, in vsi drugi akti ali ureditve, ki vplivajo na take terjatve;
kakršne koli druge omejitve lastninske pravice, za katere zakon zahteva vpis v register;

pravni akti, s katerimi se ukinjajo pravice, bremena ali vpisane dajatve.

Zgoraj navedene akte je treba vpisati v register, razen tistih, ki so navedeni v členu 8-A zakonika o zemljiški knjigi.

Člen 687 civilnega zakonika določa, da je treba hipoteko vpisati v register, sicer v razmerjih do tretjih oseb ne velja.

Pogoji za vpis zemljišč v register so navedeni v naslednjih pravnih določbah zakonika o zemljiški knjigi:

členi 8-B, 8-C, 8-D in 9 določajo obveznost vpisa v register, roke in upravičenost do pravic na nepremičninah;

členi 34 do 35 določajo vnaprejšnji vpis in nadaljnje vpise (zlasti načelo nasledstva pravnega naslova in izjeme od vnaprejšnjega vpisa v knjigo nakupov na podlagi razdelitve/nasledstva);

členi 36 do 39 določajo upravičenost do vložitve vloge za vpis v register in možnost zastopanja;

členi 41 do 42-A določajo obliko in način predložitve vloge za vpis v register (zlasti pravico do elektronskega vpisa);

členi 43 do 46 določajo listine, ki jih je treba predložiti.

Zakonik o zemljiški knjigi je na voljo v portugalsščini na spletnem naslovu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=488&tabela=leis.

Podrobnejše informacije o vlogah za vpis v zemljiško knjigo, poslovni register in register motornih vozil, na primer o tem, kako poslati vlogo, zahteve in storitve, so na voljo na spletnem naslovu <https://justica.gov.pt/>.

URADI POSLOVNEGA REGISTRA

Akti, namenjeni javnim objavam glede pravnega statusa podjetnikov posameznikov, gospodarskih družb, združenj civilnega prava v obliki gospodarskega subjekta in posameznih subjektov z omejeno odgovornostjo, se vpisujejo pri uradih poslovnega registra (*Conservatórias do Registo Comercial*). Vpisujejo se tudi nekateri akti glede pravnega statusa zadrug, javnih podjetij, dopolnilnih skupin podjetij in evropskih gospodarskih interesnih združenj (člen 1 zakonika o poslovnem registru – *Código do Registo Comercial*).

Akti, navedeni v členu 15 zakonika o poslovnem registru, se vpisujejo v register pri uradih poslovnega registra, in sicer:

„Člen 15 (Akti, katerih vpis je obvezen)

(1) Obvezen je vpis aktov iz odstavkov (a) do (c) in (e) do (z) člena 3(1) in (2), člena 4, člena 5(a), (e) in (f), členov 6, 7 in 8 ter člena 10(c) in (d).

(2) Vpis aktov iz predhodnega odstavka v register je treba zahtevati v dveh mesecih od datuma izdaje, razen če je v naslednjih odstavkih drugače določeno.

(3) Vpis aktov iz člena 5(a), (e) in (f) je treba zahtevati v dveh mesecih od datuma objave odločbe, s katero se opredelijo.

(4) Vlogo za vpis finančnih izkazov družb in posameznih subjektov z omejeno odgovornostjo v register je treba vložiti do 15. dne v sedmem mesecu po koncu poslovnega leta.

(5) Vpis v register je obvezen tudi glede tožb, odločb, postopkov in preventivnih ukrepov iz člena 9.

(6) Vpis začasne odredbe v register ni obvezen, če je bila vloga za vpis zahtevanega preventivnega ukrepa že predložena, vpis te pa ni obvezen, če je bila že predložena vloga za vpis v glavni stvari.

(7) Vpis tožb in začasnih odredb glede zadržanja sklepov družbe v register je treba zahtevati v dveh mesecih od datuma, ko so predlagane.

(8) Vpis končnih odločb, izdanih na podlagi tožb, in odredb iz predhodnega odstavka v register je treba zahtevati v dveh mesecih od izdaje končne odločbe, zoper katero se ni mogoče več pritožiti.“

Pogoji za vpis v poslovni register so navedeni v členih 28 do 53 zakonika o poslovnem registru.

Člen 32(1) in (2) zakonika o poslovnem registru določa:

v register je mogoče vpisati le akte, določene v listinah, ki se štejejo za ustrezno pravno podlago;

listine v tujem jeziku so dopustne le s prevodom, razen če se nanašajo na akte, ki jih je treba prepisati v register, so napisane v angleščini, francoščini ali španščini in pristojni uradnik tekoče govori navedeni jezik.

Glede davčnih obveznosti člen 51(1) zakonika o poslovnem registru določa, da aktov, za katere veljajo davčna bremena, ni mogoče dokončno vpisati v register, dokler davčne obveznosti niso plačane ali zavarovane.

Zakonik o poslovnem registru je v portugalsščini na voljo na spletnem naslovu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=506&tabela=leis.

VPIS VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Naslednje listine se štejejo za vrednostne papirje, poleg tistih, ki jih kot take določa zakon:

delnice in deleži;

obveznice;

lastniški kapital;

enote kolektivnih naloženih podjetij;

pravice, ki izhajajo iz vrednostnih papirjev, navedenih v predhodnih odstavkih, če se nanašajo na celotno izdajo ali serijo ali če se ustanovijo ob izdaji;

samostojni nakupni boni;

druge listine, ki pomenijo homogene pravne okoliščine, če jih je mogoče prenašati na trgu.

(Člen 1 portugalskega zakonika o vrednostnih papirjih – *Código dos Valores Mobiliários*)

Vrednostni papirji imajo predpisano obliko (člen 52 portugalskega zakonika o vrednostnih papirjih).

Pridobitev vrednostnih papirjev ter vzpostavitev, sprememba ali ukinitve užitka, zastave ali druge pravne okoliščine, ki obremenjuje vrednostni papir, se vpišejo v register (praviloma pri organu izdaje ali organu upravljanja) in so lahko predmet dedovanja.

Vpis vrednostnih papirjev v register, subjekti za vpis, zahteve glede vpisa, učinki vpisa na vzpostavitev, prenos in izvrševanje pravic ter dedovanje takih pravic se razlikujejo glede na kategorije zgoraj navedenih vrednostnih papirjev.

To vprašanje ureja portugalski zakonik o vrednostnih papirjih, ki je bil potrjen z zakonsko uredbo št. 486/99 z dne 13. novembra 1999, pri čemer je veljavna različica akta v portugalsščini na voljo na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=450&so_miolo=&tabela=leis&nversao=

REGISTRI MOTORNIH VOZIL

Akti glede pravnega statusa motornih vozil in prikolic se vpisujejo v registre motornih vozil (*Conservatórias do Registo Automóvel*).

Za namene vpisa v register se šteje, da so motorna vozila in prikolice tista vozila, ki jih je na podlagi zakonika o avtocestah (*Código da Estrada*) treba vpisati.

Člen 117 zakonika o avtocestah določa, katera vozila in prikolice je obvezno treba vpisati v register. Veljavna različica zakonika o avtocestah, potrjenega z zakonsko uredbo št. 114/94 z dne 3. maja 1994, je v portugalsščini na voljo na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_estrutura.php?tabela=leis&artigo_id=&nid=349&nversao=&tabela=leis&so_miolo=

Člen 5 zakonika o vpisu motornih vozil v register (*Código de Registo Automóvel*) glede obveznega vpisa motornih vozil v register določa:

„Člen 5

(1) V register se vpišejo:

- (a) lastninska pravica in užitek;
- (b) pridržek lastninske pravice, dogovorjen v pogodbi o prodaji motornega vozila;
- (c) hipoteka, njena sprememba in prenos ter dodelitev prednostne stopnje ustreznega vpisa;
- (d) finančni zakup in prenos pravic, ki iz tega izhajajo;
- (e) najem za obdobje, ki presega eno leto, kadar se na podlagi ustrezne pogodbe pričakuje prenos lastninske pravice;
- (f) dodelitev vozila v najem brez voznika;
- (g) prenos registriranih pravic ali upravičenj in zastava, začasni rubež ali zaseg takih upravičenj;
- (h) zaseg ali kateri koli drugi upravni ukrepi, ki vplivajo na prosto razpolaganje z vozilom;
- (i) bremena neodtujljivosti ali nedostopnosti na podlagi davčne zakonodaje;
- (j) nelastnik uporabnik;
- (k) razglasitev insolventnosti;
- (l) iztek veljavnosti ali sprememba predhodno vpisanih pravic ali bremen, sprememba imena ali naziva in sprememba običajnega prebivališča ali sedeža lastnikov, užiteljev in najemodajalcev vozila;
- (m) zaplomba potrdila o registraciji v primerih, ko tako odredijo upravni ali policijski organi, pa tudi zahteva za rubež in zaplombo vozil, ki jo določa posebni postopek za ureditev lastništva;
- (n) zaplomba v kazenskem postopku;
- (o) rubež vozila na podlagi upravnega kazenskega naloga v skladu s členom 147(3) zakonika o avtocestah, potrjenega z zakonsko uredbo št. 114/94 z dne 3. maja 1994, kakor je bil spremenjen;
- (p) izjava o zasegu vozila s strani države po odredbi pravnomočne sodne odločbe;
- (q) vsi drugi akti, katerih vpis v register se zahteva po zakonu.

(2) Vpis aktov iz točk (a), (b), (d), (e), (f) in (i) prejšnjega odstavka ter vpis spremembe imena ali naziva ter običajnega prebivališča ali sedeža lastnikov, užiteljev in najemodajalcev vozila v register je obvezen.

(3) Vpis lastništva v register se pri dednem nasledstvu opusti, če namerava dedič prenesti lastništvo na vozilu.“

Motornih vozil ni mogoče dati v ročno zastavo (člen 8 zakonika o registraciji motornih vozil).

Zahteve o registraciji motornih vozil je na voljo na spletnem naslovu <https://justica.gov.pt/Registos/Veiculos/Documentos-do-veiculo>.

Vpis motornih vozil v register ureja zakonska uredba št. 54/75 z dne 12. februarja 1975, ki je na voljo na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=598&tabela=leis.

Opozoriti je treba tudi na uredbo o registraciji motornih vozil (*Regulamento do Registo de Automóveis*), ki jo ureja zakonska uredba št. 55/75 z dne 12.

februarja 1975, ki je na voljo na spletnem naslovu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=606&tabela=leis.

NACIONALNI REGISTER ZRAKOPLOVOV

Zrakoplovi ali avtonomna oprema (motor, rotor, propeler itd.) se morajo vpisati v nacionalni register zrakoplovov (*Registo Aeronáutico Nacional*).

Vloga za vpis v register se predloži na obrazcu, ki se mu priložijo naslednje listine:

pogodba o nakupu in prodaji ali druga kupoprodajna pogodba;

potrdilo, da je zrakoplov izbrisan iz registra države predhodne registracije, ali potrdilo, da zrakoplov predhodno ni bil vpisan v noben register;

potrdilo o carinjenju, če je zrakoplov uvožen iz države nečlanice EU;

dve fotografiji zrakoplova, ena od spredaj in ena s strani, na kateri so vidne registrske oznake in država registracije; fotografije morajo biti velikosti 9 × 12, brez roba in natisnjene v nevtralnih barvah.

Listine, izdane v tujini, morajo vsebovati ustrezno overjene in potrjene podpise pooblaščenih oseb ter biti opremljene z žigom Apostille, v skladu z določbami členov 3 in 4 Haaške konvencije z dne 5. oktobra 1961 o odpravi legalizacije tujih javnih listin, ki je bila ratificirana z zakonsko uredbo št. 48450 z dne 24.

junija 1968, ali ustrezno overjene in potrjene s strani portugalskega diplomatskega ali konzularnega uradnika v navedeni državi.

Listine, ki jih na Portugalskem izda pravna oseba, morajo vsebovati podpise pravnih zastopnikov, ki jih kot take priznava pravo, in vsebovati besedilo:

„ustrezno pooblaščen za izvrševanje svojih pooblastil“.

Podrobnejše informacije so na voljo na spletišču nacionalnega organa za civilno letalstvo (*Autoridade Nacional de Aviação Civil*) na spletnem naslovu <http://www.anac.pt/vPT/Generico/Aeronaves/RegistoAeronauticoNacional/RegistodeAeronaves/Paginas/RegistodeAeronaves.aspx>.

<http://www.anac.pt/vPT/Generico/Aeronaves/RegistoAeronauticoNacional/RegistodeAeronaves/Paginas/RegistodeAeronaves.aspx>.

REGISTER PLOVIL

Vpis plovil v register ureja zakonska uredba št. 265/72 z dne 31. julija 1972 (splošna uredba o pristaniških organih – *Regulamento Geral das Capitánias*), ki je na voljo na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1721&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&.

Uporabljata se tudi zakonska uredba št. 96/89 z dne 28. marca 1989 o vzpostavitvi mednarodnega registra plovil Madeire (*Registo Internacional de Navios da Madeira*) in ministrska izvršilna odredba št. 715/89 z dne 23. avgusta 1989 (<https://dre.pt/application/file/a/618419>), ki ureja nekatere vidike v zvezi z navedenim.

Opomba: zakonska uredba št. 96/89 z dne 28. marca 1989 je ponovno objavljena kot priloga k zakonu št. 56/2020 z dne 27. avgusta 2020. Veljavno besedilo je na voljo na spletnem naslovu

<https://dre.pt/application/file/a/141259926>.

V navedenem pravnem okviru velja:

nacionalna plovila, razen tistih, ki pripadajo mornarici, morajo imeti registrirano lastništvo, da lahko izvajajo dejavnosti, za katere so razvrščene (člen 72(1) splošne uredbe o pristaniških organih);

trgovska plovila je treba v skladu z ustrezno zakonodajo vpisati tudi v poslovni register (člen 72(3) splošne uredbe o pristaniških organih);

nacionalna plovila se v register vpišejo pri pomorskih uradih, izjema pa so rekreacijska plovila, ki se vpišejo v register pri organizacijah, navedenih v prevladujoči zakonodaji (člen 73(1) splošne uredbe o pristaniških organih);

v primeru novih pridobitev ali novogradenj je pristojen pomorski urad, naveden v ustreznem dovoljenju (člen 73(2) splošne uredbe o pristaniških organih);

v primeru pridobitev ali nadomestnih gradenj je za vpis v register pristojen pomorski urad, pri katerem so bile v register vpisane nadomestne enote (člen 73(3) splošne uredbe o pristaniških organih);

plovilo, zgrajeno ali pridobljeno v pristanišču kjer koli na nacionalnem ozemlju, se lahko proda ali vpiše v register v drugem pristanišču istega ali drugega dela ozemlja, če ima za to ustrezno dovoljenje (člen 73(4) splošne uredbe o pristaniških organih);

lahkih plovil na krovu, tudi če gre za rešilne čolne, majhna pomožna ribiška plovila in majhna priobalna plovila brez motorja ali jader, kot so čolni, skifi, napihljivi čolni in pedalini, ki se uporabljajo do 300 m od obale ob oseki, ni treba vpisati v register, so pa v pristojnosti pomorskega organa, ki izdaja dovoljenja za njihovo uporabo (člen 77 splošne uredbe o pristaniških organih).

Zahteve glede vpisa plovil v register so navedene v členu 78 splošne uredbe o pristaniških organih.

Glede vpisa plovil v register v primeru dedovanja zlasti velja:

v primeru dedovanja spremembe vpisa v register temeljijo na predložitvi listine o delitvi zapuščine ali izjave o delitvi in ustrezne odločbe o ratifikaciji, ki jim mora biti priložena listina, ki jo izda pristojni finančni urad, ki potrdi, da je bil ustrezeni zapuščinski davek (člen 82(2) splošne uredbe o pristaniških organih) plačan, zavarovan ali še ni zapadel;

tuja plovila, ki so pridobljena na podlagi dedovanja ali tožbe, vložene pri portugalskem sodišču, se registrirajo pri pomorskem uradu, ki ga določi višji organ (člen 75(3) splošne uredbe o pristaniških organih).

REGISTER OROŽJA

Pravni okvir o orožju in strelivu, potrjen z zakonom št. 5/2006 z dne 23. februarja 2006, je na voljo na spletnem naslovu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?artigo_id=692A0037&nid=692&tabela=leis&pagina=1&ficha=1&so_miolo=&nversao=#artigo.

Orožje in strelivo je treba obvezno prijaviti ter vpisati v register pri PSP (policiji javne varnosti).

Glede dedovanja veljajo zahteve iz člena 37 zgoraj navedenega pravnega okvira o orožju in strelivu.

INTELEKTUALNA LASTNINA se VPIŠE V REGISTER pri nacionalnem inštitutu za industrijsko lastnino (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*).

O registraciji podelitve patentov, uporabnih modelov, polprevodniških izdelkov, zasnov ali modelov, blagovnih znamk, nagrad ali logotipov, označb porekla in geografskih označb odloča nacionalni inštitut za industrijsko lastnino, pri katerem se vložijo ustrezne vloge.

Zahteve in učinki vložitve vloge za podelitev ali vpis v register so glede vsake od zgoraj navedenih kategorij določeni v zakoniku o industrijski lastnini, brez poseganja v zakonodajo Evropske unije in mednarodne konvencije, ki se uporabljajo.

Praktične informacije o tem, kako predložiti in pripraviti vlogo za podelitev ali vpis v register, so na voljo na spletišču nacionalnega inštituta za industrijsko lastnino na spletnem naslovu <http://www.marcaspatentes.pt/index.php?section=69>.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Praviloma se z vpisom stvarnih pravic na nepremičninah v register ne ustanovi pravno upravičenje. Glede drugih skupin premoženja ima lahko to pravilo tudi izjeme, določene v posebnih pravnih določbah.

UČINKI VPISA ZEMLJIŠČA V REGISTER

Učinki, povezani z vpisom stvarnih pravic na nepremičninah v register, so navedeni v členih 4 do 7 zakonika o zemljiški knjigi, in sicer:

„Člen 4 (Učinek med strankami)

(1) Akti, ki se vpisujejo v register, veljajo med strankami in njihovimi dediči, tudi če niso bili vpisani.

(2) Zgornja določba se ne nanaša na akte, ki pomenijo hipoteko, saj je učinek teh med strankami odvisen od izvedbe vpisa.“

„Člen 5 (Izvršljivost zoper tretje osebe)

(1) Akti, ki se vpisujejo v register, imajo učinek na tretje osebe šele po datumu njihovega vpisa.

(2) Določbe iz predhodnega odstavka se ne uporabljajo v naslednjih primerih:

(a) pridobitev pravic iz člena 2(1)(a) na podlagi priposestevanja;

(b) očitna služnost;

(c) akti, ki se nanašajo na nedoločljive stvari, kadar te niso bile ustrezno navedene in opredeljene.

(3) Oseba, ki bi morala poskrbeti za vpis v register, ali njen dedič se zoper zainteresirano stran ne more sklicevati na dejstvo, da vpis ni bil opravljen.

(4) Za potrebe vpisa v register velja, da so tretje osebe tiste, ki so pridobile nezdružljivo pravico od skupnega vira.

(5) Najem, ki traja več kot šest let in ni vpisan v register, ni izvršljiv zoper tretje osebe.“

„Člen 6 (Prednostni vrstni red vpisov v register)

(1) Predhodno vpisana pravica ima prednost pred pozneje vpisanimi pravicami na isti stvari; upošteva se datum vpisa, če se dve vpišeta na isti dan, pa časovni vrstni red predložitev.

(2) Črtan.

(3) Vpis v register, ki postane dokončen, ohrani prednostni vrstni red, ki ga je imel, ko je bil še začasen.

(4) V primeru zavrnitve vpisa velja, da vpisi, ki se opravijo po uspešni pritožbi, ohranijo prednostni vrstni red glede na predložitev prvotno zavrnjene listine.“

„Člen 7 (Pravne domneve, ki izhajajo iz vpisa v register)

Dokončen vpis v register pomeni pravno domnevo, da pravica obstaja in pripada imetniku vpisa, pod pogoji iz opredelitve v registru.“

UČINKI VPISA V POSLOVNI REGISTER

Učinki vpisa v poslovni register izhajajo predvsem iz določb členov 11 do 14 zakonika o poslovnem registru, in sicer:

„Člen 11 (Pravne domneve, ki izhajajo iz vpisa v register)

Dokončen vpis v register pomeni pravno domnevo, da pravna okoliščina obstaja, in sicer pod pogoji iz opredelitve v registru.“

„Člen 12 (Prednostni vrstni red vpisov v register)

Glede istih delnic ali deležev v družbi ima predhodno vpisani akt prednost pred pozneje vpisanimi, in sicer glede na vrstni red predložitve vloge.“

„Člen 13 (Učinek med strankami)

(1) Akti, ki se vpisujejo v register, veljajo med strankami in njihovimi dediči, tudi če niso bili vpisani.

(2) Izjeme od predhodnega odstavka so listine družb o ustanovitvi in njihove spremembe, glede katerih se uporabljajo določbe zakonika o gospodarskih družbah in zakonodaja o evropskih družbah z omejeno odgovornostjo.“

„Člen 14 (Izvršljivost zoper tretje osebe)

(1) Akti, ki se vpisujejo v register, imajo učinek na tretje osebe šele po datumu njihovega vpisa.

(2) Akti, ki se vpisujejo v register in obvezno objavijo v skladu s členom 70(2), imajo učinek na tretje osebe šele po datumu njihove objave.

(3) Pravni zastopnik, ki bi moral poskrbeti za vpis v register, ali njegov dedič se zoper zainteresirano stran ne moreta sklicevati na dejstvo, da vpis ni bil opravljen.

(4) Določbe tega člena ne posegajo v določbe zakonika o gospodarskih družbah in zakonodaja, ki se uporablja glede evropskih družb z omejeno odgovornostjo.“

UČINEK VPISA VREDNOSTNIH PAPIRJEV V REGISTER

Učinki vpisa vrednostnih papirjev v register so določeni v zgoraj navedenem zakoniku o vrednostnih papirjih (*Código dos Valores Imobiliários*) in se razlikujejo glede na vrsto vrednostnih papirjev. Pri nekaterih vrstah vrednostnih papirjev je vpis pravice v register lahko konstitutiven (člen 73 zgoraj navedenega zakonika o vrednostnih papirjih).

UČINKI VPISA PREOSTALIH KATEGORIJ ZGORAJ NAVEDENIH STVARI V REGISTER

Učinki vpisa orožja, zrakoplovov, plovil, motornih vozil, intelektualne ali industrijske lastnine v register so določeni v posebni zakonodaji, kot je zgoraj navedeno za vsako od teh kategorij stvari.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Pravni določbi, ki se lahko uporabljata za prilagoditev stvarnih pravic v primeru dedovanja, sta načeloma člen 15 civilnega zakonika (npr. kadar prilagoditev opravi sodišče v sodnem postopku) in člen 43-A zakonika o zemljiški knjigi (npr. kadar prilagoditev opravi uradnik za vpise ob vpisu v register).

Člen 15 civilnega zakonika (Upravičenost):

„Pristojnost, ki se pripisuje pravu, zajema le tista pravila, ki na podlagi svoje vsebine in funkcije v navedenem pravu pomenijo del sistema pravne teorije, na katerega se nanaša kolizijsko pravilo.“

Člen 43-A zakonika o zemljiški knjigi (Dokazilo o tujem pravu):

„Kadar je treba primernost vloge za vpis v register oceniti na podlagi tujega prava, mora zainteresirana stran zadevno vsebino dokazati z ustreznost listino.“

Poleg teh pravnih določb obstajajo tudi pravila razlage, ki jih je razvila pravna teorija. V skladu s temi širši pojem prilagoditve vključuje vsaj dva različna primera.

Prilagoditev v ožjem smislu, ki nastopi, kadar zaradi uporabe dveh različnih dednih prav nastanejo tehnične težave. Na primer v primeru posvojenega otroka, ki mu umrejo posvojitelji in biološki starši, če se za dedovanje po posvojiteljih uporabi pravo države X, za dedovanje po bioloških starših pa pravo države Y, ima to lahko posledice, ki niso cilj nobenega od zadevnih pravnih sistemov (npr. posvojenec nazadnje ne more dedovati ne po posvojiteljih ne po bioloških starših). Sodišče mora tako težavo rešiti s prilagoditvijo.

Drug primer ni prilagoditev v strogem smislu izraza, ampak nadomestitev oziroma prenos: ta nastopi, kadar pravno teorijo iz drugega prava nadomesti pravna teorija iz domače zakonodaje.

Koncept nadomestitve oziroma prenosa je ustrežnejši okvir za primere prilagoditve stvarnih pravic, kot je navedeno v členu 31 Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju. Tak primer je nadomestitev pravne teorije o *zakupu* (ki obstaja v pravu drugih držav, v portugalski zakonodaji pa ne) s stvarno stavbno pravico (ki obstaja v portugalski zakonodaji).

Tako nadomestitev oziroma prenos lahko opravi sodišče v okviru sodnega postopka ali uradnik za vpise ob vpisu v register. Zoper odločitev uradnika za vpise se je mogoče pritožiti pri sodišču (členi 140 do 146 zakonika o zemljiški knjigi).

OPOMBA

Informacije v tem informativnem pregledu niso izčrpe ali zavezujoče za informacijske točke, sodišča ali druge subjekte in organe. Čeprav se pregled redno posodablja, morda ne vsebuje vseh sprememb zakonodaje, zato je informacije vedno treba preveriti tudi v vsakokrat veljavnih pravnih besedilih.

Zadnja posodobitev: 04/03/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Romunija

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Poleg lastninske pravice ali lastniškega deleža se lahko z dedovanjem pridobijo naslednje stvarne pravice:

1. užitek
2. raba
3. služnost stanovanja
4. stavbna pravica
5. stvarna služnost

Romunsko pravo zakonitim dedičem ne dovoljuje, da bi v okviru zakonitega dedovanja izbirali med deležem zapuščine, do katerega bi bili upravičeni, in pravico do užitka na zapuščini. Ker pravice užitka, rabe in stanovanja v korist fizične osebe trajajo največ do konca življenja in s smrtjo imetnika osebe prenehajo, jih ni mogoče pridobiti z zakonitim dedovanjem, temveč le na podlagi pravnega posla za primer smrti. Organi lahko v zvezi z izvrševanjem teh pravic in drugih stvarnih pravic uvedejo nekatere omejitve.

Če je pokojnik imel zastavno pravico (hipoteka, zastavna pravica na premočninah ali pravici), se ta pravica prenese z dedovanjem skupaj z zavarovano terjatvijo.

Poseben položaj nastane, kadar preživeli zakonec nima stvarne pravice do uporabe stanovanja. Po uvedbi dedovanja je taka oseba upravičena do zakonite pravice do prebivanja v stanovanju, v katerem je živel z osebo, ki je umrla, če je zadevno stanovanje del zapuščine, čeprav bodo morda v določenih okoliščinah drugi dediči zahtevali omejitev te pravice do stanovanja ali spremembo prebivališča. Pravice do stanovanja, pridobljene v takih okoliščinah, preživeli zakonec ne sme uporabljati v premoženjsko korist, saj na primer nima pravice oddajati stanovanja. Pravica do stanovanja preneha z delitvijo, vendar ne prej kot eno leto po dnevu uvedbe dedovanja. Ta pravica preneha še pred koncem enoletnega obdobja, če preživeli zakonec sklene novo zakonsko zvezo.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premočninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Na splošno začne prenos na podlagi dedovanja polno učinkovati z dnem uvedbe dedovanja s samo smrtjo imetnika pravice in ga ni treba vpisati v register. V skladu s civilnim zakonikom se na podlagi zakona po potrebi opravi vpis v zemljiško knjigo, elektronski arhiv zavarovanj s premočnim premoženjem (Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare) ali register družb, oziroma se zagotovi druga ustreznost objava. Trenutno z vpisom v register na splošno ne nastane pravica, temveč se s tem zagotavlja objava in izvršljivost registriranih pravic.

Z vpisom stvarnih pravic na nepremičnini v zemljiško knjigo pa stvarna pravica nastane, vendar šele po tem, ko se zaključi zadevno katastrsko delo v vseh upravnih teritorialnih enotah in se na zahtevo ali po uradni dolžnosti odprejo zemljiškoknjžni zapisi za zadevne nepremičnine. Vendar se v skladu s civilnim zakonikom tudi v takem primeru stvarne pravice pridobijo brez vpisa v zemljiško knjigo, kadar izhajajo iz dediščine. Vpis v zemljiško knjigo pa je treba opraviti preden bo lahko dedič s pravico razpolagal med živimi, in sicer s: prodajo, darilom, hipoteko itd.

Stvarne pravice se za namen objave vpišejo v druge registre (na primer vpis v elektronski arhiv zavarovanj s premočnim premoženjem zaradi prenosa zavarovane terjatve z dedovanjem), če je bila registrirana tudi prenesena pravica.

Vpis v register se opravi na podlagi listine, ki potrjuje status dediča (potrdilo o dedovanju, sodna odločba), po potrebi pa se vpišejo tudi pravice in premoženje, ki sestavljajo zapuščino.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Vpis v registre se opravi za namene objave in za zagotovitev izvršljivosti zoper tretje osebe. V zvezi z učinkom vpisa stvarnih pravic na nepremičnini, pridobljeni z dedovanjem, v zemljiško knjigo glej odgovor na vprašanje zgoraj.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

V skladu z določbami zakona (zakon št. 206/2016) so zahtevki za prilagoditev stvarnih pravic na podlagi člena 31 iste uredbe v pristojnosti sodišč.

Zadnja posodobitev: 01/08/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Slovenija

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Stvarne pravice, ki lahko izhajajo iz dedovanja, so lastninska pravica na premičninah in nepremičninah ter delovnih sredstvih obrtnika in samostojnega podjetnika posameznika ter druge stvarne pravice (zastavna pravica, zemljiške služnosti, pravice in obveznosti iz pravnoposlovnih in izvenposlovnih razmerij, avtorska pravica (tako premoženjska kot nepremoženjska komponenta), pravica prijavitelja patenta oziroma imetnika patenta, pravica odškodnine avtorja tehnične izboljšave, pravica do vzorca in modela).

Predmet dedovanja pa ne morejo biti premoženjske pravice, ki so vezane na določeno osebo kot na primer osebne služnosti, pravica do dosmrtna rente in pravica do preživetja.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premičninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Sodišče zaključuje oziroma konča zapuščinsko obravnavo s sklepom v dedovanju, ki je meritorna, ugotovitvena in deklaratorna odločba. To pomeni, da se s sklepom razglasijo za dediče, volilnojemnike oziroma za druge upravičence osebe, ki so pridobile dedno pravico, pravico do volila ali druge pravice do zapuščine v trenutku zapustnikove smrti. To nadalje pomeni, da sklep o dedovanju ne nalaga določene izpolnitve oziroma dajatve, ampak, da morajo osebe, katerih pravice so bile ugotovljene v pravnomočnem sklepu o dedovanju/volilu same poskrbeti za uveljavitev teh pravic.

Glede izročitve stvari, ki jih hrani sodišče pa veljajo drugačna pravila od prej navedenega. Sodišče namreč odredi njihovo izročitev takoj po pravnomočnosti sklepa o dedovanju in odredi vpis v zemljiški knjigi. Vendar morajo upravičenci pred tem predložiti dokazila, da so izpolnili ali zavarovali obveznosti, ki jim jih je oporočitelj naložil v korist oseb, ki ne morejo skrbeti same za svoje zadeve in koristi ali v splošno koristen namen (216. člen Zakona o dedovanju).

Vpis v zemljiško knjigo:

Prav tako velja posebno pravilo glede vpisa stvarnih pravic na nepremičnini. Te se vpišejo v zemljiško knjigo. Sodišče takoj po tem, ko postane sklep o dedovanju pravnomočen, po uradni dolžnosti odredi, da se v zemljiški knjigi opravijo potrebni vpisi glede nepremičnin (na primer vpis lastninske pravice dediča kot tudi vpis pravic, ki predstavljajo obremenitev ali omejitev lastninske pravice na nepremičnini (npr. pravica užitka volilnojemnika ali brisanje hipoteke, določene kot volilo).

Vpis v poslovni register:

V poslovni register se vpisujejo deleži v gospodarskih družbah in premoženje samostojnega podjetnika posameznika. Vpisi sprememb družbenikov v sodni register so le deklaratorne narave – status družbenika se ne pridobi šele z vpisom v sodni register. V primeru dedovanja poslovnega deleža se zahteva predložitev prečiščenega besedila spremenjene določbe družbene pogodbe, ki vključuje ustrezno spremenjene določbe o družbenikih in njihovih deležih, z notarsko overjenim potrdilom, da se spremenjene določbe družbene pogodbe ujemajo s pravnomočnim sklepom o dedovanju. Vpis samostojnega podjetnika posameznika v poslovni register se izvede na podlagi njegove popolne prijave. V primeru nepopolne prijave ga upravljavec registra pozove, da v roku osmih dni dopolni prijavo. Če ta prijave ne dopolni v določenem roku, upravljavec registra prijavo s sklepom zavrže. Zoper ta sklep je dovoljena pritožba, ki se vložijo pri upravljavcu registra v roku osmih dni od vročitve sklepa.

Vpis v ostale registre:

- register transakcijskih računov (vpis transakcijskih računov)
- register KDD (nematerializirani vrednostni papirji)
- evidenca E-RISK (orožje, vozila)
- vpisnik morskih čolnov
- register zrakoplovov
- baza avtorjev in avtorskih del, Evidenca pravic in nadomestil iz naslova reproduciranja avtorskih del, Register zavarovanih avtorskih del, Register avdiovizualnih del,
- pokojninske dajatve

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Vpis v zemljiško knjigo:

Vpis stvarnih pravic na nepremičnini v zemljiški knjigi ureja Zakon o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. [58/03](#), [37/08](#) – ZST-1, [45/08](#), [28/09](#), [25/11](#) in [14/15](#) – ZUUJFO).

Učinek vpisa stvarne pravice na nepremičnini v zemljiški knjigi na podlagi sklepa o dedovanju je deklaratoren, saj je dedič pridobil lastninsko pravico v trenutku smrti zapustnika.

Vpis v zemljiško knjigo ima publicitetni učinek. To pomeni, da če je pravica vpisana v zemljiško knjigo, se nihče ne more sklicevati, da tega ni poznal.

Velja tudi načelo zaupanja v zemljiško knjigo. Domneva se, da je upravičenec (lastnik) tisti, ki je vpisan v zemljiško knjigo.

Vpis v poslovni register:

Postopek vpisa enot poslovnega registra v poslovni register ureja Zakon o poslovnem registru (Uradni list RS, št. [49/06](#), [33/07](#) – ZSReg-B in [19/15](#)).

Vpis v Poslovni register je le deklaratorne narave, saj dedič statusa družbenika ne pridobi šele z vpisom v Sodni register, ker zapustnikova zapuščina, torej tudi poslovni delež, preide po samem zakonu na njegove dediče v trenutku zapustnikove smrti.

Vpis v ostale registre:

V Register transakcijskih računov:

Register transakcijskih računov (RTR) je enotna informatizirana baza podatkov o transakcijskih računih in o njihovih imetnikih transakcijskih računov poslovnih subjektov in fizičnih oseb. Ko oseba postane imetnik transakcijskega računa (TR), se podatek o njegovem TR vpiše v register.

V Register nematerializiranih vrednostnih papirjev:

Imetnik pridobi nematerializirani vrednostni papir, ko se ta vpiše na njegov račun v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev.

V Evidenco E-RISK, v Vpisnik morskih čolnov in v Register zrakoplovov:

Evidenca registriranih vozil vsebuje vse podatke o posameznem vozilu, ki morajo biti navedeni na prometnem dovoljenju, njegovi registraciji, izdanem prometnem dovoljenju, lastniku vozila ali osebi, na katero je vozilo registrirano, tehničnih pregledih, obveznem zavarovanju in druge podatke. Vpis v evidenco registriranih vozil nima publicitetnega učinka, saj ta evidenca ni javna knjiga. Enako velja za evidence o civilnem orožju (upravne enote vodijo evidenco o izdanih orožnih listinah, Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, pa vodi centralno evidenco izdanih orožnih listin, evidenco izdanih dovoljenj trgovcem z orožjem in upravitelcem strelšč). Nasprotno pa ima vpis v Vpisnik morskih čolnov in v Register zrakoplovov publicitetni učinek.

V Register zavarovanih avtorskih del:

Vpis učinkuje tako, da dokler se ne dokaže nasprotno, se šteje, da ustrezne pravice na registriranih delih obstajajo in da pripadajo tisti osebi, ki je v registru označena kot njen imetnik. Register je javen.

V matično evidenco o zavarovancih in uživalcih pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja:

Matična evidenca zavarovancev obsega: matično evidenco uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, matično evidenco o izplačilih prejemkov, register zavezancev in evidenco o podanih izvedenskih mnenjih. V zakonu, ki ureja matično evidenco, ni določeno, da bi bila ta javna knjiga in bil imel vpis vanjo publicitetni učinek.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Posebna pravila ali postopek za prilagoditev stvarne pravice v nacionalnem pravu ne obstajajo.

Zadnja posodobitev: 28/03/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Slovaška

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

A – Premoženjske pravice (oddelki od 123 do 151 civilnega zakonika):

1/ izključno lastništvo,

2/ solastništvo (deljivo in nedeljivo skupno premoženje zakoncev).

B – Pravice na premoženju drugih oseb (oddelki od 151a do 151v civilnega zakonika):

1/ zastavne pravice (vzpostavitev terjatev, podzastavna pravica),

2/ služnosti,

3/ pridržne pravice.

Lastninska pravica se z dedovanjem prenese z oporočitelja na dediča na datum smrti oporočitelja. **Prenos lastništva** nad nepremičninami je treba **vedno** vpisati v zemljiško knjigo.

Z **zastavnimi pravicami** se zavarujejo terjatve in z njimi povezani stroški, in sicer zastavnemu upniku omogočajo, da pridobi zastavek ali poplačilo dolga iz zastavne pravice (zastave), če dolg ni pravočasno v celoti poplačan.

Zastavna pravica se ustanovi s pisno pogodbo, s sporazumom o ureditvi dedovanja, ki ga sklenejo dediči, z odločbo sodišča ali upravnega organa ali na podlagi zakona in navadno začne učinkovati z vpisom v register.

S **služnostmi** se lastnikom nepremičnin naložijo omejitve v korist drugih oseb, v okviru katerih morajo dopustiti določena dejanja, se teh dejanj vzdržati ali jih izvesti. Pravice, ki ustrezajo služnostim, so vezane bodisi na lastništvo nad določeno nepremičnino (kot je pravica do prečkanja določenega zemljišča) bodisi na posamezno osebo (dosmrtni zakup).

Služnosti, vezane na lastništvo nad nepremičninami (stvarne služnosti), se na pridobitelja prenesejo skupaj z lastništvom nad premoženjem. Služnosti, vezane na posameznika (osebne služnosti), prenehajo ob smrti osebe, v imenu katere so bile ustanovljene.

Pridržna pravica osebi omogoča, da pridrži premičnino, ki naj bi jo predala, da zavaruje svojo zapadlo denarno terjatev zoper osebo, ki bi ji sicer morala predati premoženje. Vendar pa ni mogoče pridržati premoženja, pridobljenega na samovoljen ali goljufiv način. Na podlagi pridržne pravice je ob izvršitvi sodne odločbe upnik upravičen do prednostnega poplačila iz prihodkov od pridržanega premoženja pred drugimi upniki, vključno z zastavnimi upniki.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premičninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

A – Premoženjske pravice na nepremičninah, stanovanjskih nepremičninah in nestanovanjskih lokalih morajo biti vedno vpisane v zemljiško knjigo, ki ima po navadi zavezujoč učinek. Pri pogodbah o prenosu premoženja lastninske pravice začnejo učinkovati šele z vpisom pogodb v navedeno knjigo. Povedano drugače, vpis v zemljiško knjigo ima konstitutivni učinek. V primeru smrti so učinki vpisa drugačni, saj se šele z navedenim vpisom prenos lastništva na dediča razglasi retroaktivno od datuma smrti v okviru zapuščinskega postopka. Ta postopek je urejen z zakonom o zemljiški knjigi [162/1995](#) in vpis prenosa lastništva ob koncu zapuščinskega postopka je obvezen. Vloga se vloži v zemljiško knjigo vložni notar, ki ga je sodišče pooblastilo za zapuščinski postopek, ali druga pooblaščen oseba (dedič). Vloga se vloži v katastrskem oddelku krajevno pristojnega okrožnega urada.

Lastninska pravica na nekaterih premičninah mora biti vpisana v zadevne registre. Med te registre spadajo: poslovni register (zakon št. 530/2003 o poslovnem registru) – registracijska sodišča so okrožna sodišča na sedežu regionalnega sodišča;

register motornih vozil, za katerega je odgovoren okrožni cestnoprometni inšpektorat policije;

urad za industrijsko lastnino v Bansk Bystrici, pristojen za celotno Slovaško, registrira patente, znamke, modele in druge lastniške podatke;

centralna depotna družba – prenos nematerializiranih vrednostnih papirjev – Centralna depotna družba Slovaške republike, a.s., je pristojna za celotno Slovaško;

pomorski register – registracija rekreacijskih plovil – pomorski register Republike Slovaške, ki ga vodi slovaško ministrstvo za promet in gradnjo, je pristojen za celotno Slovaško.

B – Pravice na premoženju druge osebe

V registre se vpišejo tudi pravice na premoženju drugih oseb, s katerimi je omejeno lastnikovo razpolaganje s premoženjem. Na splošno se zastavne pravice v zvezi z nepremičninami, stanovanjskimi nepremičninami in nestanovanjskimi nepremičninami **ustanovijo** z vpisom v zemljiško knjigo.

1/ Pridržna pravica v zvezi s premičnim premoženjem se ustanovi z vpisom v centralni notarski register pridržnih pravic (oddelki od 73d do 73i zakona št. 323/1992 o notarijih in notarski dejavnosti (notarski zakonik) in notranji pravilnik notarske zbornice), ki ga vodi notarska zbornica; če obstaja ločen register za zadevno premoženje, se opravi vpis v ta register (kot je navedeno v točki A zgoraj). Pridržno pravico, spremembe informacij o pridržni pravici in začetek uveljavljanja pravice vpiše notar na podlagi zahtevka pooblaščen osebe, kot je določeno v zadevni zakonodaji. Enako velja za izbris pridržne pravice iz registra pridržnih pravic. Osebe, ki zaprosijo za vpis, morajo notarju izkazati svojo istovetnost, če pa zaprosijo v imenu nekoga drugega, morajo predložiti dokazilo, da so za to pooblaščen. Osebe, ki zaprosijo za vpis zastavne pravice, morajo notarju zagotoviti vse informacije, zahtevane z zakonom, ki se nato

vnesejo v register zastavnih pravic. Če je zastavna pravica ustanovljena z dedno pogodbo, sklenjeno med dediči, s sodno odločbo ali odločbo upravnega organa, mora oseba, ki zaprosi za vpis zastavne pravice, notarju predložiti odločbo o ustanovitvi zastavne pravice.

2/ Stvarne služnosti se ustanovijo z vpisom v zemljiško knjigo.

3/ Pridržne pravice, ki so dopustne samo v zvezi s premičnim premoženjem, niso predmet vpisa.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

V primeru smrti oporočitelja se lastninska pravica prenese na dediča na datum smrti oporočitelja. Vpis v register ima zgolj deklaratorni učinek.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

1. decembra 2015 je začel veljati oddelek 67a zakona št. 97/1963 o mednarodnem zasebnem pravu in pravilih postopka, ki omogoča prilagoditev stvarne pravice, ukrepa ali odredbe, navedene v tuji odločbi. Če je sprejeta odločba o razglasitvi izvršljivosti tuje sodne odločbe o dedovanju, ki vključuje stvarno pravico, je z navedenim zakonom urejena prilagoditev nepoznane stvarne pravice v okviru navedenega postopka.

Zadnja posodobitev: 22/04/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Švedska

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Načeloma vsaka oseba, ki prejme zapuščinsko premoženje, uživa premoženje z *vsemi lastninskimi upravičenji*. Če je bila preminula oseba poročena, gre zapuščina preživelemu zakoncu, ki s premoženjem *prosto razpolaga*. To pomeni, da lahko preživeli zakonec za življenja s premoženjem naredi, kar je v njegovi ali njeni volji, lahko ga tudi popolnoma porabi, vendar ga ne sme zapustiti v oporoki. Prav tako zakonec ne sme povzročiti znatnega zmanjšanja tega premoženja z darilno pogodbo ali drugim primerljivim aktom, ne da bi se pri tem ustrezno upoštevali dediči zapustnika.

Poleg tega lahko pokojnik z oporoko določi osebo, ki ji pripada *užitek* na nepremičnini. Če ni z oporoko določeno drugače, užitek upravlja premoženje in je upravičen do kakršnega koli prihodka iz naslova premoženja, vendar mora tudi plačati vse potrebne stroške, povezane s premoženjem. Užitek mora upoštevati tudi pravice in koristi lastnika ter užitka ne sme prenesti. Lastnik premoženja ne sme prenesti ali kako drugače odtujiti premoženja brez soglasja užitarja.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premičninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Oseba, ki pridobi lastninsko pravico na nepremičnini, mora zaprositi za vpis pridobljene nepremičnine (vpis lastninske pravice) v zemljiško knjigo, ki jo vodi **Državna geodetska uprava Švedske** (*Lantmäterimyndigheten*). Vlogo za vpis je treba praviloma vložiti v treh mesecih od pridobitve. Oseba, ki zaprosi za vpis lastninske pravice, mora predložiti listino o pridobitvi in druge dokumente, s katerimi se dokaže pridobitev. V primeru nakupa to pomeni, da je treba predložiti pogodbo o nakupu. Če se nepremičnina pridobi z dedovanjem, je v nekaterih primerih (če je dedič samo eden) načeloma dovolj, da se predložita izvirnik in overjena kopija popisa vpisanega zapuščinskega premoženja. V drugih primerih je treba predložiti tudi izvirnik in overjeno kopijo dokumenta o delitvi dediščine. Zahtevajo se lahko še drugi dokumenti, kot je soglasje glavnega skrbnika, če je dedič mladoletna oseba ali oseba, ki ni poslovno sposobna. V nekaterih primerih se lahko za vpis pravice namesto dokumenta o delitvi dediščine predloži oporoka, ki je pridobila pravno veljavo.

Užitek, ki je bil podeljen s pisnim dokumentom, se vpiše v zemljiško knjigo. Zahtevek za vpis se vložijo pri **Državni geodetski upravi Švedske** (*Lantmäterimyndigheten*), ki se mu predloži dokument, na podlagi katerega je podeljen užitek.

Stvarne pravice na premičnem premoženju se ne vpišejo.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Za lastnika premoženja se šteje oseba, ki je nazadnje zaprosila za vpis pravice.

Če je bil vpisan užitek, ta praviloma velja za novega lastnika premoženja.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Ne.

Zadnja posodobitev: 31/05/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Anglija in Wales

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Zgolj iz dedovanja v skladu z angleškim pravom ne izhajajo nobene stvarne pravice.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premičninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Ni relevantno.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Ni relevantno.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Ni relevantno.

Zadnja posodobitev: 27/08/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Prilagoditev stvarnih pravic - Gibraltar

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

Zgolj iz dedovanja v skladu z angleškim pravom ne izhajajo nobene stvarne pravice.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premičninah in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Ni relevantno.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Ni relevantno.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Ni relevantno.

Zadnja posodobitev: 27/08/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.